

Štovski

ŽELEZAR

Leto X — št. 1

25. januar 1971

IZ LETA SPOZNANJA V LETO ZDRAVLJENJA

Operacija se je začela z zapoznelostjo potem, ko je bolezen postala akutna, da so že zunanji znaki bili očitni, zato v ihti ni bilo možno izbirati niti sredstev niti metode. Padarji smo že pred dvema letoma ugotavljali, pred letom pa neizpodbitno diagnozirali vzroke slabitve organizma, izbrani specialisti pa so šele pet minut pred dvanajsto tako sprevideli, da so se končno odločili za kuro. Reprodukcijska slabokrvnost je bolezen, ki nas muči in le transfuzija tuje krvi je naše telo zadržala pokonci.

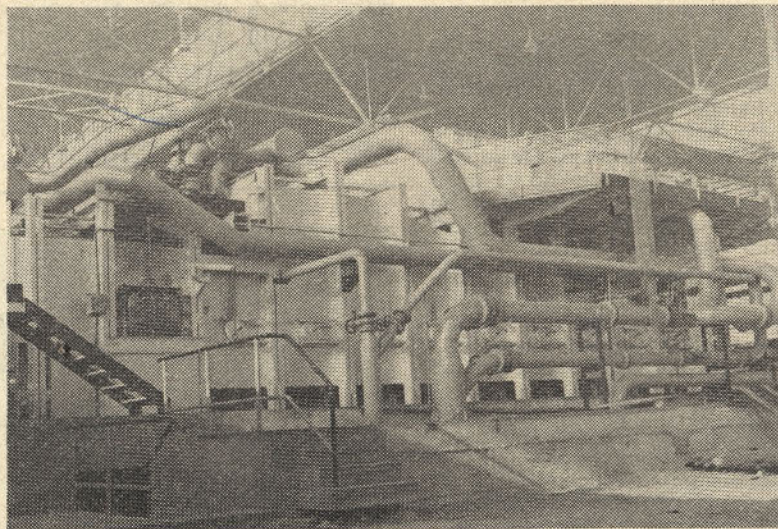
Reprodukcija — beseda, ki jo neprestano ponavljamo, je pojem obstanka in razvoja življenja, reprodukcija je obnavljanje vsega — proizvodnje, znanja, zdravja, naroda in družbenih ureditev. O enostavni reprodukciji govorimo takrat, ko se ponavljanje procesa vrši v enakem obsegu. Naše podjetje je v enajstih mesecih leta 1969 izdelalo 574.342 ton leta 1970 pa 574.346 ton surovega jekla, torej skoraj natanko enako količino. To je enostavna reprodukcija. Takrat, ko v ciklusu količina znanja, izdelkov, ljudi raste, je to razširjena reprodukcija.

Le razširjena reprodukcija je tista, ki daje človeštvu napredek. Računati je treba na prirastek in na to, da naše zahteve rastejo. V tem je razlog, da je razširjena reprodukcija splošno stremljenje in da je vsaka družbena ureditev toliko trdna, kolikor je široka njena reprodukcija.

Otrok bi ob enostavni reprodukciji ostal majhen, ob razširjenem obnavljanju pa se krepi, postaja pametnejši, raste in enakomerno razvija celoten organizem. Tudi naš samoupravni sistem je mladosten, nerazvit in neboljšen, ki mu bo le razširjena reprodukcija celotnega organizma pomagala v dobo samostojne polnoletnosti.

Ne moremo se zadovoljiti z vsako razširjeno reprodukcijo. Kot ne bi bilo koristno, če bi se človeku debelila samo zadnjica; in to na račun ostalega organizma, tako je tudi samoupravni družbi potrebna taka produktivna sposobnost, ki bo omogočila sočasno in harmonično razvijanje vseh, za družbeno koristno tvornost potrebnih sestavin. Brez dvoma ima pri tem določeno prednost reprodukcija gospodarstva, saj je od njegove sposobnosti odvisna sposobnost vseh ostalih dejavnosti. Na žalost samoupravnost ob vstopu v tretje desetletje še ni dosegla zrelostnega izpita in razširjena reprodukcija je še odvisna od posredovanja tujih sredstev, njen obseg nas pa kljub temu na nobenem področju ne zadovoljuje.

Kaj je glavni vzrok, da smo na tem izpitu padli? Premalo se zavedamo, da je za utrditev nekega družbenega sistema potrebna vsaj dvakratna človeška doba, kar pomeni, da je naš še v otroški dobi in tega, da je v svojih zgodnjih letih podvržen otroškim boleznim. Brez izkušenj in vzora, tudi mi nismo imuni, kar pa je najbolj važno, nismo odporni. Odpornost organizma ni možno pridobivati z lenuharjenjem, tabletami ali poživili, temveč izključno le z naporom in treningom. Mi si zaenkrat nismo izbrali te poti. Ob tem, ko vemo, da več trošimo, kot pridelamo, imamo: — najkrajši delovni čas,

Tehnološki proces v novi valjarni se začne v obeh ogrevalnih pečeh. Na sliki je prva peč s svojimi napravami.

- široko razvito socialo,
- znatno previsoko število tistih, ki ne ustvarjajo,
- tako razporejen delovni čas, ki ne da ugodnega delovnega učinka, enostavno povedano, brez uspeha poskušamo po liniji demagogije doseči trdnost samoupravnega sistema in potrebno reproduktivno sposobnost.

V petih letih gospodarske reforme smo si torej privoščevali ugodnosti, ki nam ne pripadajo, zato pa nismo dosegli niti izravnave plačilne bilance s tujino niti konvertibilnega dinarja, tj. dveh osnovnih ciljev reforme.

Bivši minister težke industrije Franc Leskošek-Luka je rekel: »Če smo pri nas doma imeli dosti kruha, smo ga smeli rezati otroci, ko pa ga je bilo malo, ga je rezala le mati.« Velika logika je v tem. Pri nas sedaj poprečno relativno malo delamo, kruh pa ima pravico rezati vsak, ki do njega pride. Ni zato naključje, da je v enajstih mesecih preteklega leta deficit zunanjetrgovinske

PROIZVODNJA V DECEMBRU

V decembru je 8,2% letnega plana proizvodnje. Proizvodnja je ostala za 1,1% pod plansko dvanajstino letnega plana, zaradi remonta v jeklarni. Operativni plan je bil v decembru presežen za 6,5%. Pod operativnim planom je ostala livarna I. pri kokilah za 8,4%. V kumulativni je letni plan proizvodnje presežen za 3,5% in to pri vseh obratih razen livarne II. in livarne I. pri

kokilah ter surovih valjih. Livarna II. je v zadnjih mesecih dosegala in tudi presejala dvanajstino letnega plana, a zaostanek prejšnjih mesecev ni mogla kriti. V celotni proizvodnji je zaostala za 19,7% pod letnim planom. V ostalih obratih je potekala proizvodnja brez večjih zastojev. Najbolj je presežen letni plan proizvodnje v šamotni in sicer za 17,1%.

ske blagovne izmenjave znašal preko 13 milijard din. Potrošili smo torej več, kot smo pridelali. Vse to pa bo treba vrniti in takrat bo redukcija dvojnja: prva do izravnave proizvodnje in potrošnje in druga za vračanje v naprej pojedene tuje blaga.

To pa ne pomeni, da smo tudi železarji potegnili daljši konec. V inflaciji, kot je običajno, nekateri bogatijo, drugi pa gubijo. Inflacijo plačuje tisti z nizkimi prejemki, ker mu ti počasneje rastejo od rasti življenjskih stroškov, plačujejo jo tudi delovne skupnosti in zaposleni tistih podjetij, ki proizvajajo reprodukcijski material z omejenimi prodajnimi ce-

Zamrznjenje cen je nas razveselilo, saj je s tem bilo zavrto stalno poviševanje proizvodnih stroškov, delavci pa so bili zavarovani pred grožnja rasti življenjskih stroškov. Ukrep o obveznem pologu za uvoz pa ni do sedaj rodil željenih plodov omejitve uvoza. V devalvacijski psihozi so bila visoka sredstva žrtvovana za pogoje, s tem pa je nelikvidnost znatno porastla in zopet so bile prizadete železarne, ki v medsebojnem poravnavanju dolgov zadnje pridejo na vrsto.

Zgodilo se nam je, da smo ob odobravanju stabilizacije na njenem startu še na slabšem. Le z mučnim posredovanjem smo uspeli dobiti kredit za izplačilo osebnih dohodkov 15. decembra, še vedno pa se kljub delni pomoči v obliki dodatnega kredita na področju oskrbovanja nahajamo v kritičnem stanju z uvoženimi reprodukcijskimi materiali. To pa nam ne jemlje realnega optimizma, da proizvajalci jekla in repro materiala v drugi rundi ne bodo izboljšali svojega ekonomskega položaja. Tak optimizem je bil izražen tudi na seji delavskega sveta podjetja 21. decembra 1970, ko sta bila sprejeta dva tako pomembna dokumenta kot je srednjeročni razvojni program za obdobje od leta 1971 do 1975. leta in gospodarski načrt za naslednje leto 1971.

Prvo leto skupnega življenja slovenskih železarn je za nami. Z rezultati proizvodnje in jačanja medsebojnega zaupanja smo lahko zadovoljni. V tem kratkem času smo:

- dosegli skoraj popolno delitev dela znotraj podjetja,
- izdelali srednjeročni razvojni program,
- zasnovali dalekosežno politiko s surovinami in energijo,
- zastavili sistematsko tržno strukturalno prilagojevanje proizvodnje in potrošnje jekla,
- ozko smo se navezali na Železarno Sisak.

Predstavniki tovarn so zlasti v času gospodarskih težav spoznali prednosti skupnega reševanja zapletene finančne, komercialne in tehnološke problematike.

V letu 1970 je naše podjetje doseglo:

- surovega jekla 630.000 ton, ali proti letu 1969 100,6%; blagovne proizvodnje 527.000 t ali proti letu 1969 100,9%; realizacije 1.534 milijonov din, ali proti letu 1969 117,0%; izvoza 10,07 milijonov \$, ali proti letu 1969 161,0%; števila zaposlenih 11.575, ali proti letu 1969 98,0%; realizacije na zaposlenega 133.500 din, ali proti letu 1969 120,0%.

(Nadaljevanje na 2. strani)

SKLEPI SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Na V. zasedanju delavskega sveta tovarne, dne 29. decembra 1970 so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Po pregledu sklepov sprejetih na prejšnjem zasedanju in poročilu o njih izvršitvi je potrdil zapisnik prejšnjega zasedanja s tem, da je k sprejetim sklepom še dodati sklep, da je priprave za program finalizacije oziroma predelave v eni in drugi panogi zaključiti do konca junija 1971. Za izvedbo te naloge se zadolži vodstvo tovarne s strokovnimi sodelavci.

2. Obravnaval je predlog gospodarskega načrta tovarne za leto 1971 in predloge, ki jih je predložil ekonomsko poslovni odbor v zvezi s pripombami svetov enot in sprejel naslednje sklepe:

Gospodarski načrt za leto 1971 se sprejme v celoti z dopolnitvami:

— V tovarni izvesti sistematizacijo delovnih mest z ozirom na objektivne potrebe tehnološkega procesa.

— Za nov obrat valjarn II se za uvedbo druge izmene odobri 25 ljudi. Tudi za potrebe obdelovalnice valjev oziroma predelovalnih obratov se odobri število ljudi, ki bo pogojeno z novimi kapacitetami in višjo proizvodnjo.

V pogledu novih zaposlitev je potrebno absolutno uveljaviti ekonomsko načelo, to pomeni, povečanje proizvodnje ali povečanje zahtevnejšega asortimana, povečanje stopnje predelave oz. vse, kar daje večjo vrednost proizvodnje.

— Decentralizacija sredstev amortizacije se izvede preko programa enostavne in razširjene reprodukcije. Do konca januarja 1971 je potrebno izdelati program enostavne reprodukcije, ki ga je potrebno proučiti na nivoju vsakega obrata in ugotoviti, kaj bi bilo najbolj ekonomično in koristno napraviti. O tem predlogu nato razpravljata ekonomsko poslovni odbor in delavski svet tovarne.

— Potrebno je preiti na dopol-

nitev in spremembe pravilnika o oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke tako v primarni kot v sekundarni sferi z ozirom na to, da stari pravilnik ne ustreza več v celoti.

— Delitve sredstev za družbeno-politične organizacije se izvede po zaključnem računu v določenem procentualnem odnosu z ozirom na njihovo dejavnost. Procentualni odnos je uskladiti z Jesenicami in Ravnami.

3. DST je odobril za izvedbo zimskih športnih metalurških iger 26.500 din.

4. Na znanje je sprejel informacijo o stanju v zvezi z izgradnjo koksarne za potrebe slovenske črne metalurgije in Siska.

Obč. skupščini v Labinu in Rudniku Raša odgovoriti, da je stvar koksarne oziroma njene lokacije v proučevanju, da je pa naš cilj, da se vključimo v tisto lokacijo, ki nam bo zagotovila sigurno oskrbo s koksom in nizko ceno.

5. Poročilo tov. Zagoričnika glede pospešitve izumiteljske dejavnosti se v skrajšani obliki objavi v »Storskem železarju«.

Na 10. seji Ekonomsko poslovnega odbora dne 29. decembra 1970 so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Po poročilu o izvršitvi sklepov sprejetih na VIII. seji je EPO potrdil zapisnik VIII. seje. Hkrati je potrdil sklepe spre-

jete na 9. seji Ekonomsko poslovnega odbora.

2. Obravnaval je pripombe svetov enot, ki so jih dali na predlog gospodarskega načrta za leto 1971 in pripravil predlog za delavski svet tovarne.

V zvezi s predlogom za revizijo pravilnika o oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke je sklenil, da uprava tovarne pripravi predlog za sestav komisije, ki bi bila sposobna izvesti revizijo tega pravilnika iz drugačnih izhodišč.

3. Sklenil je tudi, da se v sklad družtev in organizacij nakaže ostanek sredstev za leto 1970.

Za dodelitev sredstev za leto 1971 morajo društva in organizacije predložiti poročilo o njih dejavnosti in porabi sredstev v letu 1970 ter program dela za leto 1971. O dodelitvi bo razpravljano po zaključnem računu za leto 1970, ko bodo že znana razpoložljiva sredstva.

4. Potrdil je operativni plan proizvodnje in realizacije za mesec januar 1971 kakor tudi program nove proizvodnje in osvajanja.

Odobril je tudi potrebno število nadur za proizvodnjo, vzdrževanje in investicijsko dejavnost.

5. Odobril je sredstva potrebna za kritje večdela ob priliki izdelave letne inventure in zaključnega računa za leto 1970.

Tajn. organov upravljanja

IZ LETA SPOZNANJA V LETO ZDRAVLJENJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Največji napredek je v produktivnosti, izraženi v realizaciji na zaposlenega. To pa ni toliko rezultat povečane količine proizvodnje, kot spremembe strukture izdelkov in doseženega povišanja cen jekla. Omembe vreden je napredek v izvozu, ki bo tudi v prihodnje moral pomeniti važno postavko naše realizacije, saj bodo investicije po srednjeročnem programu vezane na uvoz opreme in s tem na devizne anuitete.

Posamezne železarnice so dosegle:

surovega jekla: Jesenice 438.000 ton ali 69,5%; Ravne 154.000 ton ali 24,5% in Štore 38.000 ton ali 6%.

Blagovne proizvodnje: Jesenice 345.000 ton ali 65,5%; Ravne 106.400 ton ali 20,2%; Štore 75.600 ton ali 14,3%.

Realizacije: Jesenice 928 milij. din ali 60,5%; Ravne 441 milij. din ali 28,8%; Štore 164 milij. din ali 10,7%.

V realizaciji so najbolj napredovale Ravne, in sicer za 25,8%, Jesenice za 14% in Štore za 13%. Merjeno po realizaciji na zaposlenega so dosegle Jesenice 160.000 din, Ravne 123.500 din in Štore 74.600 din, kar je napredek za 23%, 20% oziroma 12,5%.

Pri prodaji na zunanja tržišča so dale Ravne 56,4%, Jesenice 28,8% in Štore 14,8%.

Podrobnih podatkov o dohodku in ostanku dohodka za preteklo leto še ni možno podati, zato bomo morali počakati na sklepni račun; ocena pa vendar kaže, da bodo vse tri tovarne letos sklenile s presežkom dohodka. Sumarno bo znašal okrog 50 milij. din, kar pomeni akumulativnost 3,3%.

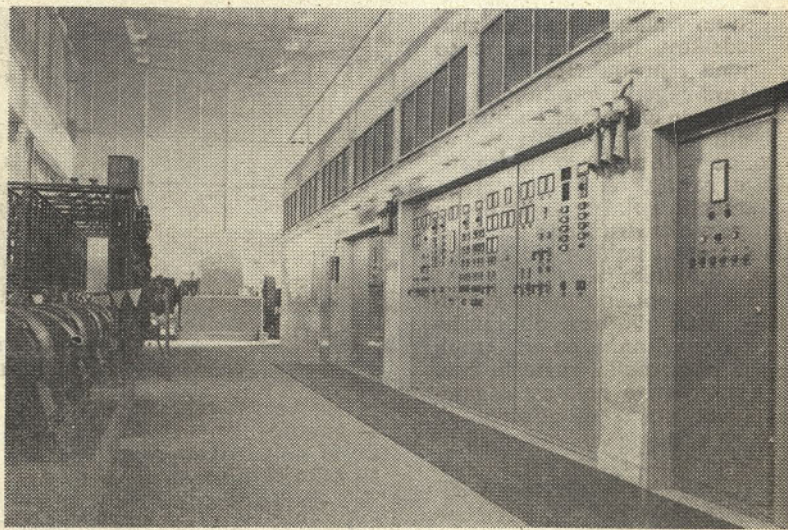
Smo ob vstopu v novo poslovno leto 1971. Gospodarski načrt predvideva proizvodnje surovega jekla 708.000 ton, blagovne proizvodnje 579.050 ton in realizacije 1.702.077.000 din, kar je proti do-

sežku leta 1970 povečanje za 12%, 9,2% oziroma 11%. Tako zasnovan načrt je sigurno zahtevna naloga, zlasti če upoštevamo, da bo število zaposlenih le 0,8% višje. Vedeti moramo, da kapacitete imamo, da delovno zasedbo po številu imamo, potrebno bo le uporno prizadevanje in načrt bomo z gotovostjo izvršili.

Zavedati se moramo, da je realizacija razvojnega programa odvisna v prvi vrsti od nas, našega hotenja in naše resnične pripadnosti delovni družini. Res je, da je ustvaritev zasnovanega srednjeročnega programa, ki pomeni obstoj in uspešen razvoj slovenskega železarstva za več desetletij, odvisna od razumevanja predstavniških organov in denarnih organizacij, pa vendar bomo tudi to dosegli le z našo upornostjo in delovno ustvarjalnimi rezultati. Izvrševanje gospodarskega načrta v letu 1971 bo važna utemeljitev naših upravičenih zahtev. Le notranje tvorno delo lahko pripelje do takih proizvodno-poslovnih dosežkov, ki bodo odpirali vrata za reševanje tistega, kar ni v naši moči. Predvsem od požrtvovalnosti, kreativnosti in delovne vneme strokovno vodstvenih delavcev tovarni in direkcije je največ odvisno, kako bomo uspeli.

V kratkem bomo dobili navodilo za zdravljenje ali ukrepe za stabilizacijo našega gospodarstva. Upravičeno pričakujemo, da se bo s tem ekonomski položaj proizvajalcev jekla popravil, a nam zlasti še, ker si bomo s trdnim voljo predpisali tak lasten recept, ki nas mora pripeljati do zdrave podjetniške tvornosti. V tem duhu želimo vsem gorenjskim, korškim in štajerskim železarjem naše družine in svojcem srečno in veselo novo leto 1971.

Gregor Klančnik

Strojnica v novi valjarni

PРАВНА ПОМОЌ

Predsedstvo Občinskega sindikalnega sveta je na svoji seji dne 11. 12. 1970 razpravljalo o uradnih urah službe pravne pomoči pri Občinskem sindikalnem svetu.

V cilju nudenja pravne pomoči še večjemu številu članov je predsedstvo sklenilo, da bodo uradne ure te službe od 1. 1. 1971 v naslednjih dneh:

ob ponedeljkih	od 15.00 do 16.00 ure
ob torkih	od 18.00 do 19.00 ure
ob četrtnih	od 15.00 do 16.00 ure

v prostorih Občinskega sindikalnega sveta Celje, Gledališka ulica 2/II.

Prva konferenca samoupravljalcev črne metalurgije

22. in 23. januarja 1971 bo v Beogradu I. konferenca samoupravljalcev črne metalurgije Jugoslavije

Konferenca samoupravljalcev v črni metalurgiji naj predstavlja velik doprinos v pripravah za drugi kongres samoupravljalcev Jugoslavije, vrši pa se v izredno važnem trenutku, ko se vlagajo največji naporji za nadaljnjo širjenje poti gospodarskega in političnega sistema.

Osnovni material, ki je pripravljen za konferenco, kakor sama konferenca, nimajo pretenzij, da dajo odgovore na vsa važna pristojna vprašanja v razvoju samoupravljanja, prvenstveno so cilji naslednji:

— ocena dosežanj prakse in problemi v pogledu samoupravnih odnosov, ter razdelitvi dohodka, kakor znotraj delovnih organizacij, tako tudi v celotni veji črne metalurgije;

— dosežen nivo poslovnega in samoupravnega dogovarjanja;

— pokazati na pozitivne procese kot na probleme, kateri se javljajo v integracijskih procesih, medsebojnem sodelovanju;

— prikazati vzroke, ki so dovedli v nemogoč ekonomski položaj naše veje v dobi dejstva mer gospodarske reforme s stališči, da je to odločilno vplivalo na razvoj neposrednega samoupravljanja, na delitev dohodka, kakor na pojave centralizacije, slabljenje vloge neposrednih proizvajalcev in delovnih enot.

Nudi se realna platforma za osvajanje gotovih skupnih stališč, v tem, kje so skupne naloge v razvijanju neposrednega samoupravljanja in delitve dohodka, izpopolnjevanje samoupravnega sistema in samoupravne organizacije podjetij, kje so nadaljnje možnosti za višjo stopnjo medsebojnega dogovarjanja?

Važno je, da je treba ocenjevati položaj s stališča gibanja procesa samoupravljanja, se pravi vprašanje družbeno-ekonomskega odnosa in položaja neposrednega proizvajalca, njegove naloge v odločanju in izvajanju sklepov, kako se preko sklepov ostvarja njegov interes, razvoj neposredne demokracije odnosno kako se ustvarjajo novi odnosi med ljudmi proti družbenim sredstvom za delo itd.

Verjetno bo razprava na konferenci pomagala, da se bodo navržena vprašanja odprla in osvetlila ter da ugotovimo, kje so osnovne smeri — perspektiva naše nadaljnje aktivnosti.

MOMENTI, KI NASTOPAJO

Naša, kakor splošna jugoslovanska praksa je popolnoma potrdila, da je dohodek družben odnos in važna komponenta materialne osnove samoupravljanja. Praksa je pokazala, da se z razvijanjem družbeno-ekonomskih odnosov na osnovi dohodka in samoupravljanja na vseh nivojih združenega dela, ustvarjajo takšni pogoji, v katerih so delovni

ljudje neposredno zainteresirani za boljšo proizvodnjo, da nižajo proizvodne stroške, da se večja produktivnost dela, da se dosega večji dohodek, kakor tudi, da se višajo OD, kot rezultati takšnih odnosov in naporov.

Dosežene rezultate v dosednji praksi ni enostavno oceniti, to pa predvsem iz razloga, ker v razvoju neposrednega samoupravljanja, doseganje in delitve dohodka znotraj delovnih organizacij

naše veje ne moremo gledati izolirano od splošnega stanja v Jugoslaviji.

Toda ostane dejstvo, da so pravzaprav rezultati različni po podjetjih. V manjšem številu podjetij je bil ta proces hitrejši, v večini podjetij pa počasen in je celo stagniral, posebno pa z nastopom mer družbeno-ekonomske reforme.

Gotovo je, da od konference kakor tudi od kongresa ne more-

mo pričakovati popolnih odgovorov na navedena vprašanja.

Ne misli se jemati važnosti ostalim vprašanjem, ki spremljajo naš samoupravni sistem, toda smatra se, da se konferenca opredeli za navedene probleme in za naše prihodnje naloge s strani samoupravnih odnosov v naših delovnih kolektivih, ki so posebno značajna in aktualna v sedanjem trenutku.

—OF—

SKUPNO DELO SINDIKATA

STALIŠČA IN SKLEPI KO SINDIKATA ZPSZ

Na Jesenicah je bila 14. decembra 1970 2. seja koordinacijskega odbora sindikata združenega podjetja slovenskih železarn, na kateri so bila sprejeta naslednja stališča in sklepi:

1. Pregled dela IO KO sindikata ZPSZ za obdobje maj—december 1970.

— Koordinacijski odbor ugotavlja pri analizi dela izvršnega odbora in komisij, da je njihovo delovanje v okviru zastavljenega in sprejete programa dela koordinacijskega odbora in v okviru političnih ciljev ter nalog slovenskih sindikatov, obenem pa ugotavlja, da bi izvajanje delovnega programa sicer lahko bilo uspešnejše, če bi njihovo delo ne bilo oteženo pri zbiranju raznih podatkov, ki jih potrebujejo iz posameznih tovarn. Da bi se izognili težavam, ki pa so največkrat tehničnega značaja in ne morejo biti vzrok neizvajanja programa KO sindikata, sprejme KO naslednja stališča:

— Program dela koordinacijskega odbora sindikata ZPSZ je bil sprejet na vseh tovarniških odborih sindikata, obravnaval in sprejel ga je tudi delavski svet združenega podjetja slovenskih železarn, zato so za njegovo realizacijo odgovorni vsi člani sindikata v ZPSZ, predvsem pa tovarniški odbori, saj je njegovo izvajanje le izvajanje političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov. Sam program pa je prilagojen tako, da so koordinacijski odbor odnosno izvršni odbor in komisije le koordinatorji nalog in ciljev.

— Delavski svet ZPSZ je osvojil delovni program, zato so za njegovo izvajanje odgovorni tudi direkcija ZPSZ, kakor uprave tovarn. Zato je potrebno, da se odgovorne službe po tovarnah, predvsem pa službe splošnih sektorjev in kadrovske službe temeljito seznanijo z njim ter iz tega programa povzamejo tiste zahteve, ki so neposredno povezane z njihovimi delovnimi zadolžitvami po tovarnah. Pri usklajevanju samoupravnih in drugih aktov je nujno upoštevati mnenja in politična stališča, ki izvirajo iz delovnega programa in ki jih zavzemajo posamezne komisije in IO, to pa predvsem iz razloga, da ne pride do dvotirnosti, ali do dvojnega obravnavanja. Za koordinacijo dela pa je predvsem

odgovorna generalna direkcija oziroma njen sekretar.

— Pri zbiranju raznih podatkov je treba vzpostaviti tak sistem po tovarnah, ki bo najbolj ekonomičen in učinkovit, zahtevati je treba le tiste podatke, ki so nujni pri izvršitvi programa. Zato se je treba posluževati v glavnem le podatkov, ki so že na razpolago, predpogoj pa je, da podatki kažejo stanje, kakršno dejansko je. Potrebno pa je izdelati enoten sistem zbiranja in prikazovanja podatkov.

— Izvršni odbor in komisije naj v mesecu januarju pripravijo seznam potrebnih podatkov, ki ga je treba nato posredovati generalni direkciji in upravam oziroma ustreznim službam po tovarnah. Generalna direkcija in službe po tovarnah pa potem v skupnem dogovoru izdelajo ustrezen način zbiranja podatkov.

Vse tozadevne akcije morajo potekati preko tovarniških odbo-

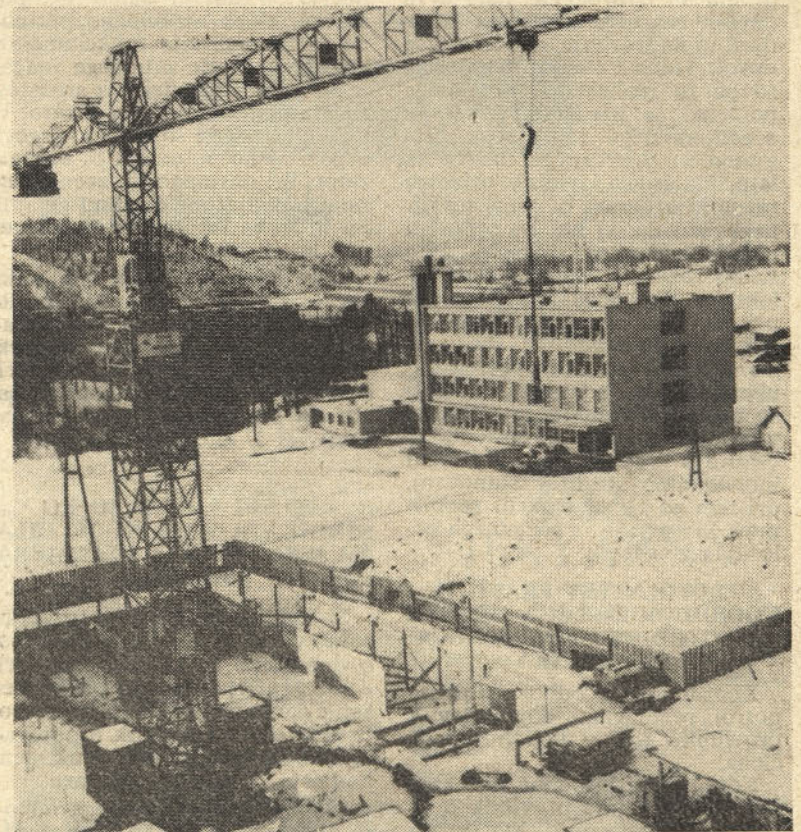
rov in njihovih komisij, obveščati in seznanjati pa je treba tudi druge družbeno politične organizacije po tovarnah, obenem pa jih aktivirati pri izvedbi programa koordinacijskega odbora sindikata ZPSZ.

SREDNJEROČNI RAZVOJNI PROGRAM ZPSZ — DRUŽBENI NAČRT ZPSZ ZA LETO 1971

Koordinacijski odbor sindikata ZPSZ ne more odstopiti od sklepov 3. seja IO KO sindikata z dne 28. oktobra 1970. To pa zaradi tega, ker so sklepi le razčlemba programa KO in političnih ciljev in stališč slovenskih sindikatov.

Ugotavlja pa se, da je srednjeročni razvojni program in družbeni načrt ZPSZ za 1971. leto na realni podlagi za doseganje že poprej sprejete akcijskega programa, ki je bil postavljen ob sami integraciji slovenskih žele-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Zima je zavrila dela na novi stolpnici na Lipi

KOLIKO DENARJA ORGANIZACIJAM?

Decembra preteklega leta je skupno s predlogi na načrt gospodarskega razvoja tovarne v letu 1971 prišla v tajništvo organov upravljanja in na ekonomsko-poslovni odbor zahteva organizacij in društev, predvsem pa tovarniškega odbora sindikata, da se v tem načrtu zagotovijo fiksna sredstva za društva in organizacije. Ekonomsko-poslovni odbor ni bil takega mnenja in je sprejel sklep, da mora biti višina sredstev, namenjenih v te namene, odvisna od poslovnega uspeha tovarne. Predlagateljke finančnih zahtevkov smo s tem sklepom EPO tudi obvestili.

Zahteve, ki so bile posredovane tajništvu organov upravljanja in EPO, so bile v primerjavi z lanskimi zahtevami izredno visoke: povišale so se skoraj za 200%. Skupno znašajo zahtevki (brez upoštevavanja Društva livarjev, ki še ni predložilo svojega finančnega zahtevka) 393.600 din. Tovarna bi naj krila 72,7% vseh predra-

čunov društev in organizacij, saj znašajo njihovi celotni predračuni 535.600 din.

Ker sodimo, da je prav, da je celoten kolektiv obveščen, koliko finančnih sredstev namenja tovarna posameznim organizacijam in društvom oziroma kolikšna sredstva le-te zahtevajo, pogledajmo nekaj števil.

Tovarniški odbor sindikata je pripravil predračun v višini 222.100 din, del tega v višini 152.100 din bi naj krila tovarna. In kam namenja sredstva? Za rekreacijo in izletništvo je namenjenih kar 90.100 din, za dodatke bolezninam in za socialno pomoč materialno šibkejšim delavcem 75.000 din, 10.000 din je namenjenih proslavi Dneva žena, izletu za zaposlene žene in za kritje stroškov krvodajalskih akcij in proslave Dneva krvodajalcev. Komisija za izobraževanje in kulturo naj potroši 12.000 din, za različne funkcionalne stroške 20.000, za kritje dolgov 5.000 in za stroške poslov 10.000 din.

TVD Partizan se pojavlja kot drugi največji potrošnik sredstev tovarne. Njegov predračun znaša kar 183.900 din. Od tega bi naj krila tovarna 64%, ali 118.900 din. Tolik zahtevke razlagajo in opravičujejo avtorji s tem, da bodo v letošnjem letu še bolj pozivili delo po sekcijah (nogometna, smučarska, kegljaška, namiznoteniška, košarkaška in sekcija za splošno vadbo).

Zveza borcev NOV Štore je posedovala finančni predračun v višini 9.000 din (socialna pomoč materialno šibkih udeležencev NOV, izlet članov ZB NOV in organizacija različnih komemorativnih proslav).

Tovarniški komite Zveze mladine je posedoval zahtevek v višini 13.600 din. S temi sredstvi nameravajo kriti stroške udeležbe na seminarjih, športnih tekmovanjih in turnirjih, konferencah, posvetovanjih ter za različne materialne stroške kot npr. naročanje revij, poštino itd.

Godba na pihala mora letos baviti nekaj novih instrumentov, precej stroškov pa bo imela tudi z nabavo notnega materiala, držnih plaščev itd. Zato finančni predračun v višini 21.000 din.

DIT — namerava z zahtevami 6.000 din kriti del stroškov strokovne ekskurzije, ki jo bodo kot vsako leto organizirali tudi letos. **Gasilsko društvo** potrebuje za kritje stroškov rekreativne in zabavne oziroma kulturne dejavnosti, ki naj poveča akcijsko sposobnost članstva in društva kot celote, 7.000 din.

Strejska družina »Kovinar« Štore potrebuje 12.000 din, kar bi porabila za nabavo novega orožja in streliva, organizacijo republiškega tekmovanja za zlato puščico, za priprave za zimske in letne metalurške igre, honorarje orožarja in trenerja in zdrževanje objektov.

»Amatersko gledališče Celje«, Štore se je letos prvič pojavilo s svojim finančnim zahtevkom, saj je v tej sezoni šele pričelo delovati. Postavili so finančni zahtevek v višini 50.000 din, kar opravičujejo s tem, da imajo okrog 70 aktivnih članov, sicer pa okrog 200, da že študirajo štiri dramska dela, v drugi polovici tega leta (torej v prihodnji gledališki sezoni) pa bodo naštudirali še štiri. Dosti stroškov imajo s kulisami, sicer sloni delo skoraj izključno na amaterski osnovi.

Društvo upokojencev Teharje je zaprosilo za sredstva v simbolični višini 4.000 din, potrebnih za izpolnjevanje obveznosti v zvezi s prostori in osnovno dejavnostjo društva.

Takšne so torej zahteve. Kaj lahko še zapišemo? Ekonomsko-poslovni odbor sodi, da so finančne zahteve društev in organizacij nekoliko pretirane in da jih bo nujno treba postaviti v realnejše okvire. Ustvarja se občutek, da se postavke v posameznih predračunih ponavljajo, npr. organizacija seminarjev TK ZMS, TO sindikata). Bilo bi se potrebno dogovoriti in uskladiti tako dejavnost, še posebej, ker ni na razpolago dovolj ljudi, da bi se aktivneje »vpregli« v posamezne aktivnosti. Razvijanje enake dejavnosti znotraj tovarne na dveh ali morda še več tirih pa samo cepi razpoložljive sile. In nenazadnje: v tovarni deluje Izobraževalni center, ki se tudi ukvarja z organizacijo seminarjev. Ali ne bi mogel le-ta organizirati tudi tistih seminarjev, ki so sicer v programu mladine in sindikata? Zastavlja se nam le to vprašanje.

J. Terček

SKUPNO DELO SINDIKATA

(Nadaljevanje s 3. strani)
zarn. Zato tudi koordinacijski odbor kakor tudi tovarniški odbori sindikata podpirajo srednjeročni razvojni program in družbeni načrt. Stremeti pa je treba k dosledni uresničitvi programa. Tovarniški odbori in družbeno-politične organizacije v tovarnah pa bodo nenehno spremljale izvajanje in opozarjale na morebitna skrivljenja ter lokalizem, ki je največji sovražnik sprejetega razvojnega programa slovenskih železarn.

Ker iz števil v razvojnem programu in družbenem načrtu ni dovolj razviden družbeni standard in kadrovanje, oziroma niso dovolj vidna hotenja in potrebe, so pa za realizacijo odločilnega pomena, se predlaga, da se iz srednjeročnega razvojnega programa in družbenega načrta za leto 1971 izdela izvleček, oziroma razvojni program in načrt tovrstnega razvoja, ki naj bo prikazan plastično in razumljivo, da ga bo lahko razumel sleherni član kolektiva. Upoštevati pa je treba pri tem tudi vpliv družbe oziroma občin in republike. Da pa bi v realizaciji hotenj in potreb bili učinkovitejši, je nujno, poslužiti se akcij individualnega vlaganja v graditev stanovanj, poslužiti se vračanja sredstev in spodbuditi individualno graditev stanovanj, pri tem pa ne zanemariti problemov, ki izvirajo iz socialnega položaja zaposlenih.

DOPOLNITEV PRAVIL KOORDINACIJSKEGA ODBORA IN POTRDITEV FINANČNEGA PRAVILNIKA

Koordinacijski odbor sindikata potrди predlagano dopolnitev k pravilniku KO — dopolnitev 23. člena.

Koordinacijski odbor sindikata soglasno sprejme pravilnik o finančnem poslovanju KO, ki ga predlaga izvršni odbor in finančna komisija.

FINANČNI NAČRT ZA LETO 1971 — PREGLED FINANČNEGA POSLOVANJA ZA RAZDOBJE MAJ—NOVEMBER 1970

KO sindikata sprejme poročilo finančne komisije o porabi sredstev KO v obdobju maj—november 1970 in ga soglasno potrdi.

Predlagani finančni načrt KO sindikata za leto 1971 se preloži v januar 1971, s tem, da se pooblasti IO sindikata in finančno komisijo, da ga sprejmeta. Predhodno pa je treba zagotoviti vire financiranja, v samem finančnem načrtu pa zadržati samo tiste postavke, ki so neobhodno potrebne za financiranje funkcionalnih stroškov. Akcije skupnega značaja je treba financirati iz sredstev tovarniških odborov in tovarn. V takšnih akcijah so KO in njegovi organi samo pobudnik in organizator. Pri nastopanjih izven združenega podjetja z drugimi vejami pa je treba iskati vire preko generalne direkcije ZP.

Koordinacijski odbor sindikata sprejme predlog finančne komisije, ki je v smislu 25. člena pravilnika KO v tem, da je prispevek tovarniških odborov za leto 1971 1,50 din na člana sindikata. Tako zbrana sredstva predstavljajo v letu 1971 17.955,00 dinarjev.

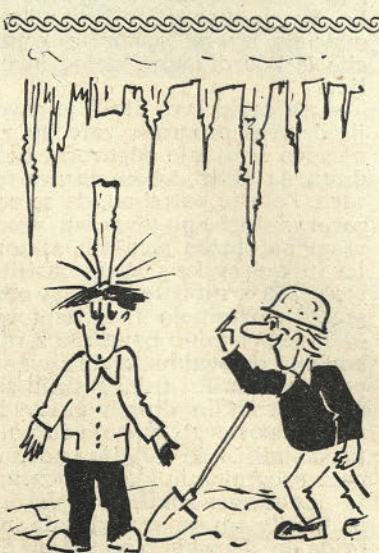
SKLEPI 4. SEJE IO KO SINDIKATA ZPSŽ KI JE BILA NA JESENICAH 18. DECEMBRA 1970. LETA

Sklepi 1. seje IO se popravijo samo v tistem delu, kjer govorijo o dnevnicah in kilometrinah pri ZPSŽ. Ta nesporazum pa bo rešen z januarjem 1971. leta, ko bo pričel veljati Pravilnik o potovanjih in dnevnicah pri združenem podjetju slovenskih železarn.

Sklepi 2. seje izvršnega odbora KO sindikata ZPSŽ se sprejmejo, naroča pa se komisijam, da težijo k čimprejšnji in doslednej-

ši uresničitvi sprejetega programa koordinacijskega odbora sindikata ZPSŽ. Pri delavskem svetu združenega podjetja slovenskih železarn je treba nujno posredovati, kaj je s postavljenimi stališči 2. seje IO KO sindikata in terjati odgovor na njih. Stališča so:

Sklepi 3. seje IO so za KO le realizacija sprejetega programa koordinacijskega odbora sindikata in realizacija ciljev slovenskih sindikatov, zato se od njih ne more odstopiti. IO KO sindikata od sprejetih sklepov ne odstopa, naroča pa vsem tovarniškim odborom da se borijo za dosledno izvajanje omenjenih sklepov. Sklepi 3. seje izvršnega odbora naj bodo vodilo tovarniškim odborom za realizacijo sprejetih ciljev in stališč. Navedeni sklepi pa niso napad na nikogar, ampak lahko le služijo kot pomagalo za dokončno uresničitev srednjeročnega razvojnega programa in družbenega načrta za leto 1971.

»Ali sedaj veš zakaj je tudi pozimi čelada potrebna?«

DOPISUJTE V SVOJE GLASILNO

Dosežki v znanosti in tehniki pomembni tudi za proizvodna podjetja

V dneh 16. in 17. decembra je bil v Beogradu posvet o dosežkih v znanosti in tehniki, koristnih za proizvodnjo, da bi se na podlagi izvajanj v referatih in v razpravah izboljšalo stanje po vprašanju okoriščenja z iznajdbami in patenti v jugoslovanski proizvodnji. Posvet so organizirali sindikati, Ljudska tehnika, Zvezna gospodarska zbornica, Zveza inženirjev in tehnikov Jugoslavije, Zveza iznajditeljev in avtorjev tehniških napredkov ter Jugoslovansko društvo »Nikola Tesla« in drugi. Iznesenih je bilo 26 referatov in koreferatov. Misli, iznesene na tem posvetu, naj bi prenesli tudi na I. kongres samoupravljalcev, ki bo v aprilu v Sarajevu.

Nemogoče je v kratkem izvleku zajeti vse misli referatov in bi tudi ne bilo umestno, da bi jih tu navajal, ker zahajajo v področja sociologije, filozofije in drugih znanosti, zajeta pa so bila vsa področja industrije, trgovine, delovnih institucij, poljedelstva, rudarstva itd. Posvetu je dal poudarek s svojo prisotnostjo tudi predsednik ZIS Mitja Ribičič.

Da bi članek ne izpadel kot predavanje, sem se od vsega navedenega materiala poslužil referata predstavnika Slovenije, tov. Jožeta Jana iz Ljubljane in nekaj misli dr. ing. Milana Arka.

Razvoj znanosti in tehnike v svetu je pogoj za dinamično rast proizvodnje, produkcije in materialnega bogastva države. Zavedati se moramo, da se gospodarski razvoj po vsem svetu odraža danes z izredno hitrim tempom in to zaradi revolucionarnih dosežkov znanosti in tehnike, kakršnih v naši zgodovini še ni bilo. To nam pojasni tudi podatek, da je letno prijavljenih v svetu okrog 400.000 patentov, od tega pa odpade 90% na industrijsko razvite dežele. Več kot 30% keramičnih proizvodov npr., ki jih danes proizvajamo, pred 10 leti sploh še nismo poznali. Od omenjenega števila iznajdb pripada 60% Ameriki in ZSSR. Treba je pa takoj poudariti, da je ena najtemnejših strani znanstvenega iznajditeljstva pri velikih silah okoliščina, da služi to delo predvsem vojnim namenom in programom.

Čeprav so zaloge materiala za uničenje sveta že prekomerne, ne preneha tekmovalje v tem in tako se največji izumi v znanosti in tehniki izobličijo v sisteme za uničevanje. Pri tem še vedno ni neke politike, ki bi lahko učinkovito prekinila z nesmiselnim tekmovaljem, vse ljudske in finančne potencialne pa preusmerila na druga področja, predvsem v pomoč nerazvitim državam in kontinentom.

O velikih spremembah v tehniki v poslednjih 20 letih nam govorijo tudi naslednji podatki:

- hitrost se je povečala po prečno za okrog 50 krat
- eksplozivna moč za okrog milijonkrat
- zanesljivost elektronskih naprav za 10 krat
- prenos informacij v prostoru za okrog 1000 krat itd.

V naslednjih 20 letih pričakujemo v tehniki sistema obveščanja še nadaljnje izboljšave, povečano sigurnost delovnih strojev, hitrejše dajanje elektronskih informacij, številna delovna mesta bodo zaradi uvedbe avtomatizacije ukinjena, pa tudi delo na delovnih mestih, ki bodo ostala, bo v marsičem spremenjeno, izpopolnjeno.

Potrebe takšnega tehniškega razvoja zahtevajo predvsem specializirane organizacije, povezane v gigantske gospodarske organizacije. V industrijsko razvitih deželah so povsem v navadi velike proizvodne zmogljivosti, kot npr. v metalurgiji okrog 6 milijonov ton jekla, v rafinerijah nafte 5 do 10 milijonov ton, električne centrale okrog 600 MgW itd. Tako nastane vizija (privid) o takoimenovani polindustrijski družbi okrog leta 2000, ki bo imela približno takele značilnosti:

— poprečen dohodek na prebivalca bo od 4.000 do 20.000 dolarjev,

— dohodki industrije se bodo povečali za okrog 50 krat,

— ekonomsko delovanje se bo preusmerilo od obdelovanja zemlje in od industrije po novih poteh izumov,

— osnovni pokazatelj napredka bo nov sistem šolanja in izpopolnjevanja na vseh področjih tehnoloških odkritij.

V gospodarstvu bo osnovno vlogo prevzela kibernetika (komunikacijski in nadzorni mehanizmi z elektronskimi stroji). Moč posameznih nacionalnih gospodarstev lahko že danes merimo s številom instaliranih sistemov za obdelavo podatkov. V ZDA je danes okrog 50 tisoč takih sistemov, v deželah zahodne Evrope pa približno 10.000, Japonska pa jih ima 3.500. Po podatkih iz biltena ima naša dežela danes približno 100 takšnih sistemov. Upoštevajoč razmerje med številom prebivalstva in razvojem tehnike, naj bi imeli v naši državi že okrog 900 takih sistemov. Ta mala primerjava nazorno poudarja nujnost tehniških izboljšav in napredka pri nas.

V teku enega samega ljudskega veka nastajajo hitre in velike spremembe, zato se mora človek temu prilagoditi, sproti jih mora spoznati in sprejeti, ne pa, da jih s svojim nazadnjaštvom odbija, odlaga. V prihodnje bo znanstvena in tehniška raven neke dežele še bolj vplivala na politični, ekonomski, industrijski in kulturni položaj v svetu.

Vse to nam narekuje, da moramo odločneje ščititi prednosti tistega, ki je investiral v iznajdbe in dosegel vidne rezultate, da bi na ta način stimulirali tako delo, posebno pa posameznike, ki so na tem področju dosegli otipljive rezultate bodisi v podjetju, ali v družbi nasploh. Že leta nazaj pa obstaja dejstvo o nazadovanju iznajdb v naši državi. Številne akcije izza 5 let nazaj po zvezni skupščini, časopisih, društvih ekonomistov in drugih, s katerimi smo želeli vzbuditi zanimanje za tehniške izboljšave in napredek pri nas, doslej niso padle na

plodna tla. V Sloveniji prijavljamo letno samo kakih 40 patentov, v uporabi jih je okrog 100; racionalizacij in novatorstev ter manjših tehniških izboljšav je prijavljenih v naši državi letno okrog 400, v uporabi pa 800. Zaradi takega stanja je o tem razpravljal že tudi IX. kongres ZKJ in sprejel sklep, da je potrebno preiti od razprav k dejanjem.

Današnji avtor tehniškega napredka ni več tipa Edisona ali Tesle, temveč so to v največ primerih znanstveno formirane skupine (teami), ekipe, ki delajo v dobro opremljenih laboratorijih ali institutih. Kljub skupinskemu delu pa pade na posameznike še okrog tretjina dela, kar pomeni velike možnosti. Novi dosežki so torej plod organiziranega skupinskega dela, ali pa upornosti posameznika.

V industrijsko razvitih deželah se z realizacijo iznajdb ukvarja na tisoče strokovnjakov, saj samo v Franciji podpišejo letno okrog 30.000 takšnih pogodb. Avstrijski institut za strojearhitekturo v Gradcu pa z izvozom in prodajo svojih del in licenc dosega promet čez 5% v skupnem avstrijskem izvozu.

Z uvedbo samoupravljalškega sistema smo ponudili roko napredku, tehniškim izboljšavam in racionalizatorstvu. Z decentralizacijo samoupravljanja želimo doseči kar najbolj neposredno sodelovanje proizvajalcev v direktni samoupravni demokraciji. Pogosto je vodenje podjetja in samoupravljanje orientirano v okvirih enostavne reprodukcije, reševanje tekoče problematike, predvsem zagotavljeni dobri OD. Vprašanje razširjene reproduk-

cije je pretežno prepuščeno vodilnemu jedru podjetja. Z razvojnimi delom se navadno ukvarja samo ozek krog strokovnjakov, če je takšno delo sploh organizirano. Ker pa je neposredni proizvajalec dvignjen na raven ustvarjalca, vidi v samoupravljalškem mehanizmu sodobno rešitev svoje funkcije enakopravnega partnerja v odločanju. Tako utrjujemo zaupanje v lastne moči, odpade naj precejevanje vsega, kar je tuje, formirana bodo nova delovna mesta bodisi za tiste, katerih mesto je zamenjala mehanizacija ali avtomatizacija, ali pa za generacije, ki iščejo delo. Pri reševanju številnih problemov bomo lahko uporabili najvažnejši ljudski dejavnik, ki je potisna sila vsega človeštva, to je iniciativa človeka-delavca in ustvarjalca na poti v boljše pogoje dela in življenja. Uspešen razvoj samoupravljanja je eno od poroštev, da bomo kot družba lahko to iniciativo sprejeli in uporabili v skupnem interesu nas vseh. Prav samoupravljalci bi morali misliti o tehniškem napredku lastnih podjetij in podpreti to akcijo z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Poleg komisije za iznajdbe in racionalizatorstvo naj bi v podjetjih imeli še referenta, ki bi pomagal ljudem z zamislimi, ki jih pa ne morejo spraviti v življenje iz takega ali drugega razloga.

Namen te informacije je, podpreti dejstvo, da moramo še bolj kot doslej razumeti in podpreti delovnega človeka v boju za tehniški napredek, saj bomo le na ta način lahko šli v korak z ostalimi razvitimi industrijskimi deželami, saj imamo pri nas za to vse možnosti.

Ignac Zagoričnik

METALURSKI MOZAIK

Proizvodnja jekla v Franciji

V Franciji je bila lani proizvodnja 23,85 milij. ton surovega jekla. Od tega 6,9 milij. oz. 30% po najbolj rentabilnem postopku prihaja v LD konvertorju.

Če upoštevamo, da je prebivalcev Francije ca. 50 milij. odpade na osebo 477 kg proizvodnega jekla. Naša proizvodnja v lanskem letu je bila 2,6 milij. ton s 130 kg na prebivalca. Iz tega sledi, da je proizvodnja jekla v Franciji 3 in pol krat večja po prebivalcu z oz. na proizvodnjo pri nas.

DJERDAP IN ASSUAN

Oba hidroelektrična giganta, 5. in 6. po kapaciteti na svetu. Hidrocentrala Assuan je po 10 letih gradnje gotova. S kapaciteto od 11 milijard kWh letno daje del

svoje el. energije ogromni elektro železarni v predmestju Kaira na Nilu.

Djerdap s približno isto količino el. energije se pripravljajo in bo dal del te energije Železarni Smederevo.

Lahko si predstavljamo to količino električne energije, če vemo, da bi ista zadostovala za obratovanje 120 naših elektro plavžev.

MINI JEKLARNA

Te dni je začela z obratovanjem v Kaštel Sučurcu pri Splitu že znana tako imenovana »Mini jeklarne«. Zmogljivost ene elektro lučne peči je letos ca. 60.000 ton. Z valjanjem tega jekla se bo pričelo približno čez tri mesece. Izdelovali bodo predvsem betonsko železo in jekleno žico za potrebe gradbeništva na področju Dalmacije in Primorske.

Planirana proizvodnja naše jeklarne tj. v SM peči je letos 38.000 ton.

Nov statut skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Celje

Na podlagi 140. člena zakona o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva, je Skupščina skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Celje sprejela nov statut.

V prvem delu statuta določa območje skupnosti ter splošne določbe, v drugem delu pa določa pogoje, kdo je lahko zavarovanec.

Novost v tem poglavju je, da so zavarovani tudi zavarovančevi otroci od 15. do 18. leta starosti, ki se ne šolajo, če se v 60 dneh po končanem šolskem letu prijavijo pristojnemu zavodu za zaposlovanje, če se redno pri tem zavodu javljajo in ne odklonijo (neopravičeno) ponujene zaposlitve.

V tretjem poglavju statut določa pravice iz zdravstvenega zavarovanja:

— pravice do zdravstvenega varstva

— do nadomestila osebnega dohodka

— povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenega varstva

— pomoč ob smrti zavarovane osebe

Poleg z zakonom določenih obveznih oblik zdravstvenega varstva, je skupščina določila še ostali obseg zdravstvenega varstva, ki se bistveno ne razlikuje od dosedanjega.

Skupščina je določila tudi soudeležbo zavarovanih oseb (participacijo) k stroškom za predpisana zdravila in to:

— 15,00 din za vsak prvi obisk zdravnika na bolnikovem domu

— 10,00 din za vsak prvi pregled pri zdravniku specialistu

— 30,00 din za vsak prvi pregled pri zdravniku specialistu brez napotnice lečečega zdravnika

— 80,00 din za medicinsko intervencijo ob prekinitvi nosečnosti, če zavarovanka prejema za otroke otroški dodatek

— 300,00 din za medicinsko intervencijo ob prekinitvi nosečnosti (razen v gornjem primeru)

— 25,00 din za vsak prevoz z rešilnim avtomobilom

— v celoti za preglede in zdravljenje zastrupitve z alkoholom

— 50 % od cene cepljenja za neobvezna cepljenja, ki jih plača zavarovana oseba ali njena delovna organizacija

— 5,00 din za vsako izdano zdravilo (recept)

— v celoti za vsako kontracepcijsko sredstvo

— 65,00 din za protezo, ortopedski aparat za zgornje oziroma spodnje ude

— 55,00 din za navadne čevlje k protezi ali za ortopedske čevlje do številke 35

— 100,00 din za navadne čevlje k protezi ali za ortopedske čevlje večje od številke 35

— 20,00 din za palico, bergle in ortopedske vložke

— 15,00 din za gumijaste nogavice, navleke za krn, elastični povoj, nočno posodo, brizgalko za injekcije in nekatere druge pripomočke

— 40 % od enotnega cenika za zobno protetično pomoč in sredstva

— 100,00 din za kontaktna in bifokalna stekla

— 25,00 din za vse ostale vrste očesnih pripomočkov

— 65,00 din za vse vrste slušnih pripomočkov in pripomočkov za omogočanje glasnega govora.

Prispevki k stroškom (participacija) se ne plačuje, kadar zavarovanec uveljavlja pravice do zdravstvenega varstva, ki je predpisan v zakonu o obveznih oblikah zdravstvenega varstva, kadar gre za nesrečo pri delu ali poklicno bolezen, kadar gre za preglede v dispanzerjih, kadar zavarovana oseba dobi kri, krvno plazmo in krvne derivate, kadar gre za preglede o izvajanju medicinske rehabilitacije in pri prevozih z rešilnim avtomobilom, če gre za življenjsko nevarne poškodbe.

Zavarovanec ima pravico do nadomestila osebnega dohodka ob začasni zadržanosti od dela:

— če izpolnjuje dobo predhodnega zavarovanja prejema zavarovanec od 31. do 60. dne 80 %, od 61. dne dalje pa 90 % od osnove. Brez predhodnega zavarovanja prejmejo zavarovanci 10 % nižje nadomestilo;

— zavarovanci so upravičeni tudi na povračilo potnih stroškov na relaciji daljši od 15 km. Povrnejo se dejanski stroški prevoza.

Četrty del statuta obravnava zdravstveno varstvo v primeru nesreče pri delu in poklicni bolezni. Nadomestilo osebnega dohodka v tem času znaša 100 % od osnove.

Predvsem pa statut zagotavlja preventivno varstvo na delovnih mestih. V ostalem se bistveno ni spremenil.

Spremenjena nadomestila OD v času bolniškega staleža

Skladno z menjajočo zdravstveno zakonodajo v minulemu letu (sprejet je bil nov zakon o zdravstvenem zavarovanju in obveznih oblikah zdravstvenega varstva), smo tudi v podjetju dopolnili pravilnik o izplačevanju nadomestila osebnega dohodka za prvih 30 dni nesposobnosti za delo zaradi bolezni.

— Predhodno zavarovanje smo znižali od 9 na 3 mesece. Delavci so sedaj že s 3-mesečnim zavarovanjem izenačeni v nadomestilih v času bolniškega staleža z ostalimi zavarovanci.

Delavci brez predhodnega zavarovanja imajo 10 % nižje nadomestilo.

— Odpravili smo kategorijo izplačevanja nadomestila do 7 dni in smo delavce, ki bolujejo od 1. do 30. dne izenačili.

— Nadomestilo osebnega dohodka v času bolniške odsotnosti znaša za delavce, ki še nimajo 3 mesece zavarovanja od 1. do 30. dne 70 %, za ostale pa 80 %.

— Do 100 % nadomestila od prvega dne dalje so upravičeni delavci, če postanejo nezmožni za delo zaradi nezgode pri delu, ki je bila povzročena brez lastne krivde, to je, če so se ravnali po varnostnih predpisih in uporabljali zaščitna sredstva.

— Do 100 % nadomestila od prvega dne dalje so upravičeni tudi delavci, ki so imeli nezgodo na poti na delo in z dela le, če je bila ta nezgoda ugotovljena po organih prometne milice oziroma, če so delavci takoj po nezgodi iskali zdravniško pomoč.

— Delavcem, ki so v stacionarnih zavodih, se nadomestilo zmanjša le za 20 %, če nimajo družinskih članov, katere bi morali vzdrževati.

— Za nego obolelega ožjega družinskega člana se plača nado-

mestilo od prvega dneva dalje iz sredstev komunalne skupnosti socialnega zavarovanja.

— Posebno hude kršitve delovnih dolžnosti predstavljajo primeri:

1. če si delavec nalašč povzroči nezmožnost za delo

2. če namenoma preprečuje zdravljenje oziroma usposobitev za delo

3. če se brez opravičenega vzroka ne odzove vabilu na določen zdravniški ali komisijski pregled

4. če dobiva med boleznijo osebni dohodek ali se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo.

Podjetje še naprej pooblašča zdravnika obratne ambulante, da odloča o sprejemu delavcev podjetja v bolniški stalež, ocenjuje njihovo delovno sposobnost in odloča o trajanju bolniškega staleža.

V ostalem v pravilniku ni bistvenjših sprememb.

ZAKAJ TAKO?

Ozkotirna lokomotiva krepko potiska kompozicijo vagončkov z odpadnim materialom proti »Šamcu«. Fantič, vsaj videti je tak, še mlad, pod nosom se mu komaj svetlikajo porajajoči brki, teče z vso silo, da bi prehitel kompozicijo in skočil na odbijač prvega vagončka. Prvič poiskusi, ne uspe; drugič tudi ne uspe. Šele tretji skok je uspešen. Pelje se nekaj metrov, zajame sapo, zopet skoči z vagončka, teče, obrne kretnico in tako naprej. Zastoja vožnje ni.

Takšno je delo teh mladih fantov, tekačev, polno nevarnosti in odgovornosti. Vendar se popolnoma upravičeno sprašujemo, ali res mora tako biti in — ali lahko s takim načinom dela soglašamo? Zakaj, posledice takega dela, tekanja in skakanja, v trenutku male nepazljivosti in spodrsjlaja so lahko težke in tragične.

Mnenja smo, da bi v takih težavnih pogojih, kot sedaj v zimskem času, glede na slabo vidljivost, meglo, ledene spolzke poti in stojišča na vagončkih, le bilo treba upoštevati delček varnosti pri takem delu. Vsekakor bi in bo moral strojevodja, ki tekača opazuje pri tem nevarnem delu, zmanjšati hitrost, biti uvidevnejši, strpnejši. Verjetno zaradi počasnejše, za tekača varnejše vožnje ne bo prisopihal na cilj prepozno, z drugimi besedami, zaradi tega ne bo zastoja.

In če pomislimo, kaj se vse lahko zgodi, kakšne bi bile lahko posledice, o tem raje ne govorimo, čeprav bi bilo to še tako potrebno.

Nehote se vprašamo: zakaj tako?

Zasneženo naselje na Lipi

NEZGODE PRI DELU

V mesecu decembru 1970 je bilo po obratih in oddelkih naslednje število nezdod pri delu: Elektroplov 2, Jeklarna 3, Valjarna 5, Livarna I. 5, Livarna II. 3, Samotarna 1, Obdelovalnica valjev 2, Mehanična delavnica 1, Promet 3, Ekspedit 1, Skupaj 26 nezdod.

Brez nezdode pri delu so bili naslednji obrati oziroma oddelki: Modelna mizarna, Razvojni oddelk, Komunalni oddelk, Stanovanjska in rekreac. enota, Elektroobrat, OTK, Energetski obrat, Ostale službe.

Na poti na delo in z dela so bile prijavljene 4 nezdode in sicer: po 1 iz šamotne, razvojnega oddelka, stan. rekreac. enote in ostalih služb.

Pri delu so se poškodovali:

ELEKTROPLAVŽ:

KUMPERGER Antonu se je ob priliki praznjenja pečnega bunkerja vžgal plin in mu je vrglo prah v oči.

VODEB Marjanu se je pri razlivanju grodlja zavrtela ponvica in ga stisnila za desno nogo ob razlivo polje.

JEKLARNA:

GAJSEK Branku je pri čiščenju železne grebljice skočil drobček železa v desno oko.

VERDINEK Janez je pri rušenju oboka plinske komore z železnim drogrom udaril ob konstrukcijo in si poškodoval kazalec desne roke.

PLEVNIK Stanko je pri rezanju ploščatega železa na škarjah udaril ostanek zlomljenega komada po bradi.

VALJARNA:

VERHOVSEK Milan je pri zamahu nad delovno mizo z levo roko zadel ob oster rob železne palice in se urezal na kazalec leve roke.

MLINARIČ Jakobu je pri nakladanju ploščatega železa vzvalovila vez in ga udarila po četrtem in petem prstu leve roke.

SOBA Gabrielu je zaradi nepravilnega rezanja valjanih palic, odrezek valjane palice vrglo v golen leve noge.

ZUPANČIČ Avgustu je pri valjanju valjana palica zdrsnila iz klešč in ga pri tem opekla po meči desne noge.

ZAFRAN Ferdu je zaradi prepočasnega vtikanja valjne palice naslednja palica izbila iz rok klešče in ga udarila v golen leve noge.

LIVARNA I.:

SELIČ Francu je pri razbijanju vroče žlindre padel kos žlindre za čevljev in ga opekla po gležnju desne noge.

KOREN Franc je razširil luknje na kovinskem sodu s krampom in se udaril na golen desne noge. (Neprimerno orodje!)

SOVIČ Maksu je zdrsnil komad grodlja iz vozička in mu padel na zapestje leve roke.

REBERŠAK Alojz je zapeljal jedrovnik, pri tem pa je žerjavovodja dvignil breme in mu stis-

nil palec leve roke. (Nekoordinirano delo!)

LIPOVSEK Ludvik. Žerjavovodja ni točno centriral verige tako, da je lijak zaneslo in poškodovancu stisnilo dlan leve roke.

LIVARNA II.:

MOHORKO Stanku je pri rafamih kljub zaščiti padel tujek v desno oko.

HRUSOVAR Branko. Verigi Demaga sta ga zagrabili v mednožju in mu poškodovali moda. (Nedovoljna pazljivost!)

NOVAK Jože. Pri odbijanju ulitkov mu je sodelavec zaradi nepazljivosti vrgel pero ulitka v nos.

SAMOTARNA:

MRAZ Ivan. Potiskal je prekucnik s hrptom, nakar mu je zdrsnilo, da je padel in s hrptom udaril po prekucniku. (Nepravilen način dela!)

OBDELOVALNICA VALJEV:

ZAKOŠEK Antonu je pri spuščanju valjev na voziček stisnilo sredinec, prstanec in mezinec na levi roki.

LUC Franjo. Pri vpenjanju noža v glavo supporta, se mu je odtrgal vijak, pri čemer je padel in si poškodoval lakete leve roke.

MEHANIČNA DELAVNICA:

ŽGUR Srečko. Pri montaži jeklene plošče v drobilec rude mu

je plošča stisnila sredinec desne roke. (Tesno delovišče!)

PROMET:

KOREZ Maks. Pri trčenju ozkotirne lokomotive z osebnim avtomobilom je dobil udarnino po narti leve noge.

ZIDANSKI Rudija je stisnil ročaj železne ladje ob ročaj strojevodske hišice in mu poškodoval mezinec leve roke.

SKRABL Franc je pri premiku padel s kolonom na tračnico in si ga poškodoval.

EKSPEDIT:

HOLCINGER Ignac se je pri popisu vagonov spotaknil na ločnici in padel ter si poškodoval stegno leve noge.

Nezdode na poti so v glavnem nastale zaradi slabih vremenskih razmer in podedice.

Od skupnega števila ponesrečencev beležimo v tem mesecu kar 21 novincev.

SLUŽBA VARSTVA PRI DELU

Bolezni in bolniški stalež

Zdravniki imamo enoten cilj, vendar različne naloge. Prva in najvažnejša naloga je vnašanje svetlobe v temo, to je v delovno organizacijo, kjer medicina dela še ni našla svojega mesta. Iskati je treba prve simptome bolezni in to v prvi fazi. Nenehno je treba iskati ogroženo, to je vulnerabilno grupo predvsem v obratih, ki imajo najtežje delovne pogoje glede težavnosti dela, slabe mehancizacije, utesnjene prostora in slabe delovne atmosfere.

Največjo skrb je treba posvečati mladim delavcem, od 15–25 leta starosti. V tem obdobju je največ nezdod. Samci so bolj predisponirani kot poročeni, prav tako se nekvalificirani delavci bolj poškodujejo kot kvalificirani. Novo sprejeti delavci naj že prvi dan dobe »vodiča«, ki jih bo privajal na nove delovne pogoje. Dober trening pomeni dobro preventivo.

Delavci naj imajo občutek, da nekdo nad njimi bdi in ustvarja dobre odnose. Dobri odnosi v kolektivu so baza dela in življenja. Porušitev emocionalne zrelosti pomeni potencialno nevarnost za neuspeh, tako posameznika kot grupe.

V cilju, da bo naš tovarniški delavec bolj iniciator in kontrolor delovnega procesa, kot pa samo mehanski proizvajalec v mediju noks, morajo poleg zdravstvenih delavcev sodelovati še: tehnolog, psiholog dela, sociolog dela, socialni delavec in varnostni tehnik. Ekipno delo strokovnih služb naj skrbi, da bo delavec zdrav, zadovoljen in obogaten z znanjem, ker bo le tako mogel zvišati svojo produktivnost.

Pod najtežjim moralnim pritiskom je zdravnik, ki se nahaja v trikotu: delavci — socialno zavarovanje — delodajalec. Zdravnik naj bo tisti, ki regulira bolniški stalež in naj bi zadovoljil vse tri zainteresirane, vsakega v svojo korist. To pa žal vedno ni mogoče. Zavarovanec sprašuje, bom popolnoma ali nepopolnoma zdrav, bom invalid itd., socialno zavarovanje — čemu tolika potrošnja zdravil in visok bolniški stalež.

Prav čudno se sliši, da bi bil pri nas danes zdravnik penaliziran. Če bi presešel bolniški stalež, bi se mu odbilo 5% od plače, če pa bi presešel kvoto za zdravila pa 20%. Na zdravniško etiko se je v takem primeru treba »požvižgati«, čeprav nas tako naši učitelji niso vzgajali. Pri taki odredbi bi bila prizadeta bolnik, ker ne sme dobiti dobrih zdravil, delodajalec pa zato, ker bo zdravnik raje prekoračil število bolniškega staleža, kot pa kvoto za zdravila.

Delodajalcu primanjkuje delovne sile, dajatve za socialno zavarovanje so previsoke. Uskladitev med bolnikom in delovno organizacijo je s strani zdravstvenega delavca večkrat zelo težka.

Clovekovo telo je nenehno izpostavljeno različnim noksam, na katere organizem odgovarja na adekvaten način. Ker so noksne različne, mora biti različna tudi obramba. Večkrat pa je obramba oslABLJENA in bolezen je tu. Da nekdo zboli ali ne, je v zadnji konsekvenci odvisno od treh faktorjev: nekdo je že hereditarno predesponiran za določeno bolezen; ali je igra slučajev, da bo nekdo prizadet, drugi pa ne, ali pa je bolezen posledica vplivov okolja?

Vse bolezni imajo svojo epidemiologijo in zveze s socialnimi in profesionalnimi faktorji, pri čemer dopuščamo možnost, da je bolezni mogoče preprečiti.

Vprašajmo se, kdo ne bo želel biti zdrav? Verjetno vsi. Že v samem začetku, ko obravnavamo bolniški stalež, se moramo vprašati, kateri stalež je pravi in kateri je nepravi. V času epidemij (npr. gripe) je stalež visok in pravi, v času gospodarske krize pa nizek oziroma nepravi, ker ljudje zaradi stalnega strahu pred odpustom, delajo na račun svojega zdravja.

Drugo izredno in pomembno vprašanje je:

Kdaj je zavarovanec bolan? Odgovori slede:

a) Zavarovanec je bolan, kadar mu zdravnik odredi bolniški stalež na osnovi anamnestičnih, la-

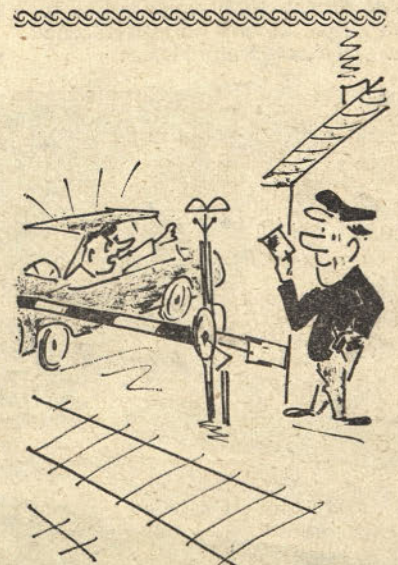
boratorijskih in kliničnih podatkov in izvidov.

b) Zdravnik potrди bolniški stalež takrat, kadar zavarovanec toži, da se slabo počuti in ga prosi za pomoč. Ni izključeno, da zavarovanec pride k zdravniku zaradi »konflikta« doma ali pri delu — tudi v takem primeru je zavarovanec potreben pomoči.

c) Zdravnik se mora posluževati tudi izreka »Nil nocere« kadar zavarovanec misli, da je bolan. Bolje je v takem primeru opazovati, kot pa odločno reči — ničesar vam ni.

Malo je zdravnikov, ki bi si upali delavce, ki prihajajo v ambulantno, proglasiti za »zabušante«, čeprav vemo, da se »zabušanti« pojavljajo v geometričnem zaporedju. Prave »zabušante« je izkušenu zdravniku lahko odkriti, ker lažejo zdravniku, ne pa samemu sebi. Včasih odkrijemo že na prvi pogled ali pa nekoliko pozneje pri pretiravanju bolezenskih simptomov, kretnjah in pri izražanju bolečin.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Avtomobilist železničarju pri Pocahtovem mostu:
»Danes si zmagal ti, imaš daljšo kolono, kot oni včeraj.«

TROBOJ SLOVENSКИH ŽELEZARN

Železarna Štore je prireditelj letošnjega troboja športnikov slovenskih železarn. Zimski del iger bo dne 27. februarja 1971, v Štoreh, oziroma pri »Celjski koči«. Letne športne igre pa bodo prav tako v Štoreh in sicer konec avgusta. Do začetka zimskih iger nas loči še samo dober mesec in je nujno, da z vso resnostjo pristopimo k pripravam, prav tako bodo polne roke dela imeli organizatorji teh iger.

Naši tekmovalci se že pripravljajo za nastop na troboju. Želimo, da priprave potekajo nemoteno, za kar smo odgovorni vsi organizatorji, kakor tudi naš celoten kolektiv. V zimskem delu troboja so na programu predvsem takšne športne panoge, kjer imajo največ možnosti na uspeh športniki iz Jesenic in Raven. Največje težave bodo imeli pri formiranju ekip za smučanje, namizni tenis, šah, delno pri kegljanju moških zaradi močne konkurence nasprotnikov. Brez dvoma je, da bomo nastopili v vseh panogah in smo prepričani, da se bodo naši izbrani športniki častno borili.

PROPOZICIJE TROBOJA

Veleslalom — člani:

Za ekipo lahko nastopa največ 15 tekmovalcev. V konkurenci se točkuje 7 najboljših časov ene ekipe. Iz rezultatne liste se izbere po 7 najboljših časov iz posameznih ekip, se jih razvrsti po doseženih rezultatih in točkuje stimulatивно od 1—21. Boljša je tista ekipa, ki doseže večje število točk. V primeru enakega števila točk pa je boljša tista ekipa, ki ima boljše uvrščene sedmega oziroma šestega tekmovalca.

Veleslalom — starejši člani:

Za ekipo lahko nastopi 10 članov, ki so v tekočem letu stari 35 let in starejši (rojeni leta 1936 in prej). V konkurenci se računajo trije časi ene ekipe. Iz rezultatne liste se izberejo trije najboljši, ki se jih razvrsti po doseženem rezultatu od 1—9. Boljša je tista ekipa, ki doseže večje število točk. V primeru enakega števila točk pa je boljša tista ekipa, ki ima boljše uvrščene tretjega tekmovalca.

Veleslalom — članice:

Za ekipo lahko nastopajo 3 tekmovalke. V konkurenci se računata dva najboljša časa ene ekipe. Iz rezultatne liste se izbere dva najboljša časa, ki se jih razvrsti po doseženem rezultatu od 1—6. Boljša je tista ekipa, ki doseže večje število točk. V primeru enakega števila točk pa je boljša tista ekipa, ki ima boljše uvrščeno prvo tekmovalko.

Namizni tenis — člani:

Ekipa šteje 3 tekmovalce. Igra se do 5 dobljenih iger po enokrožnem liga sistemu. Pri enakem rezultatu je boljša tista ekipa, ki doseže boljšo razliko v igrah oziroma setih.

Namizni tenis — starejši člani:

Tekmujejo lahko tekmovalci, ki so stari 35 let ali več. Ekipa šteje dva tekmovalca in igrajo do treh dobljenih iger. Pri enakem rezultatu je boljša tista ekipa, ki doseže boljšo razliko v

igrah oziroma setih ali poenih. Posameznik lahko nastopa samo v eni kategoriji (konkretno starejši). V obeh kategorijah se igrajo posamezne igre na 2 dobljena seta.

Odbojka — ženske:

Ekipa igrajo po enokrožnem sistemu na dva dobljena seta. Pri enakem rezultatu je boljša tista ekipa, ki doseže boljšo razliko v setih oziroma točkah.

Kegljanje — moški:

Ekipa šteje 6 tekmovalcev. Vsak posameznik ima 200 lučajev mešano.

Kegljanje — ženske:

Ekipa sestavljajo 3 tekmovalke. Vsaka ima 100 lučajev mešano. Boljša je tista ekipa, ki doseže večje število podrtih kegljev. Pri enakem rezultatu pa je boljša tista ekipa, ki ima boljši rezultat pri čiščenju.

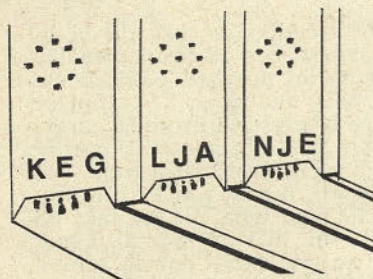
Streljanje z račno puško — moški in ženske:

Ekipo moških sestavljajo 4 strelci, žensko pa 2 strelki. Vsi streljajo z račno puško stoje, brez naslona na oddaljenost 10 m od tarče. Vsak tekmovalac ima devet poskusnih in 30 strelcov v konkurenci. Boljša je tista ekipa, ki doseže večje število krogov. V primeru enakega števila doseženih krogov pa je boljša tista ekipa, ki doseže več desetih, devetic itd. Tekmovanje v streljanju je ločeno za moške in ženske.

Šah:

Ekipo sestavljajo trije tekmovalci. Igra se po dvokrožnem ševeniškem sistemu; ta je, da igra vsak igralec z igralci nasprotnih ekip po dvakrat. Dvoboj med posameznimi ekipami sestoji iz 6 kol. Tekmovanje se odvija tako, da igrajo ekipe med seboj menjaje po kolih.

Vrstni red ekip se določi s številom točk.

Ze pred leti se je razpravljalo o avtomatiziranju kegljišča v Štoreh. Zato so bile potrebne večje investicije in v dobi modernizacije Železarne same, jih ni bilo moč zagotoviti. V novembru preteklega leta, se je stroj za preureditev kegljišča premaknil in prva dela so se pričela. Tu moram omeniti mnoga prizadevanja tov. Rukavine Daneta, ki je vodil s pomočjo Sivka Jožeta vsa pripravljala dela. Ne smemo pa pozabiti pri vsem tem, da so člani kegljaške sekcije, od starejših do mlajših vsi prispevali mnogó udarniških ur in s tem zmanjšali stroške gradnje. Prav tako je bilo uspešno sodelovanje z upravo železarne.

Dnevi so tekli in dan otvoritve se je bližal. V petek, dne 8. 1.

Otvoritev novega avtomatskega kegljišča

1971 ob 15. uri, se je pričela uradna otvoritev avtomatskega kegljišča. V otvoritveni svečanosti so prisostvovali: sekretar železarne, tov. Sotler, ing. Starc, tov. Markovič, predsednik TVD Partizan Kovinar Štore tov. Kavka Franc in upravni odbor kegljaške sekcije.

Otvoritveni govor je imel tov. Rukavina Dane. V kratkih uvodnih besedah je orisal uspehe in neuspehe prejšnjih let ter težave v starih pogojih in možnosti uspehov na novem avtomatskem kegljišču. Zatem je tov. ing. Starc

v imenu uprave Železarne Štore pozdravil vse navzoče in zaželel kegljaški sekciji čim več uspehov v novih pogojih kegljanja. Prve mete in s tem otvoritev kegljišča so izvedli sekretar tov. Sotler Stane, državna reprezentantka Ludvig Eva, Ing. Starc Mirko, Kavka Franc, tov. Markovič, tovarišica Dragica Kranjc in ostali člani upravnega odbora kegljaške sekcije.

S tem dnem je dana možnost za uspešno delo v sekciji in upajmo, da tudi uspehi ne bodo izostali.

— f — k —

KEGLJANJE

V zadnjih dneh preteklega leta se je moška kegljaška ekipa udeležila turnirja v borbenih igrah v Zalcu. Čeprav s pomlajeno ekipo, smo dosegli drugo mesto. Ostali rezultati: I. mesto Aero 790 kegljev, II. mesto Kovinar Štore 787 kegljev, III. mesto Zalec 762 kegljev.

Naslednji dan smo gostovali na kegljišču Konstruktorja v Mariboru v disciplini 8 × 200 lučajev. Srečanje se je končalo z zmago domačinov; z rezultatom 6525 : 6188. V ekipi Kovinarja so bili najboljši: Rukavina Dane 806, Kavka Marjan 783 in Pungershek 778 kegljev. V ekipi Konstruktorja pa Nikoli Antolos 911, Fric Klampfer 888 in Alfred Lederhas 835 kegljev.

Tik pred novim letom je izvajalec del avtomatskega kegljišča končal s postavitvijo avtomatov. Vsi člani so se vestno pripravljali za Novoletni turnir. Po svečani otvoritvi dne 8. I. 1971, se je pričel turnir, ki je trajal tri dni. Sodelovalo je sedemnajst ekip s celjskega področja in ekipa Stek-

larja iz Hrastnika. V zelo močni konkurenci, nam je uspelo osvojiti prvo mesto pred ekipo Celja in Zalca. Rezultati: Kovinar Štore 830 kegljev, Celje 819 kegljev in Zalec 808 kegljev.

Tako uspešnega zaključka Novoletnega turnirja in ob otvoritvi avtomatskega kegljišča je le malo kdo pričakoval. Zato si želimo, da takšni uspehi ne bi bili samo enkratni. Sedaj so res danji pogoji za kvaliteto kegljanja in upajmo, da se bo ta pridobitev obrestovala že v tem letu.

— f — k —

OBVESTILO

Gasilsko društvo Železarne Štore priredi v soboto, dne 20. februarja 1971 ob 20. uri v Kulturnem domu v Štoreh

PUSTNO MAŠKARADO

Igral bo kvintet »Bratov Ocirk«.

Rezervacija 10.— din. Prijave sprejemajo dežurni gasilci v Železarni.

Od naših najboljših strelcev pričakujemo dobre rezultate na troboju slovenskih železarn. Posnetek je iz troboja na Ravnah

Dopust REKREACIJA šport razvedno, družabno življenje

SINDIKALNE ŠPORTNE IGRE 1970

Šeste sindikalne športne igre so za nami. Skozi vse leto se je 44 sindikalnih organizacij s svojimi ekipami borilo za uspehe v posameznih panogah in za skupni plama v konkurenci članov, starejših članov (nad 35 let) in članic.

Sindikalne športne igre postajajo vse bolj popularne in množične in nekaterim že tudi dokaj stalna oblika rekreacije. Vsako leto so pokazatelj množičnosti vedno večji.

V ilustracijo navajamo nekaj statističnih podatkov o igrah, ki naj bi odslej spremljali razvoj te oblike športne rekreacije in nam bili v pomoč pri sestavljanju novih programov.

— Uradno je sodelovalo 44 sindikalnih organizacij iz celjske občine, nekatere pa so bile združene tako, da lahko računamo, da so se sindikalnih športnih iger udeležili predstavniki iz približno 70 sindikalnih organizacij.

— V konkurenci članov je sodelovalo 44 sindikalnih organizacij, pri starejših članih 21 in članicah 19 sindikalnih organizacij.

Stalen je porast sindikalnih organizacij in njihovih ekip. Zlasti je napravljen korak naprej v številu ženskih ekip, čeprav zdaleč ni zadovoljivo. Moških ekip bi bilo lahko še več, če ne bi zmanjšali števila panog, zaradi česar pa je sistem tekmovanja razširjen (lige, spomladanski in jesenski del tekmovanja).

Najboljše sindikalne organizacije v številu sodelovanj na sindikalnih športnih igrah:

Nad 1000 zaposlenih: Železarna Štore člani 8, st. člani 5, članice 5, skupaj 18 ekip.

Od 500 do 100 zap.: Prosveta člani 8, st. člani 4, članice 4, skupaj 16 ekip.

Do 500 zaposlenih: Cetis člani 8, st. člani 6, članice 4, skupaj 18 ekip.

V konkurenci članov je letos že 7 kolektivov sodelovalo z vsemi ekipami (lani samo 4):

Železarna, EMO, Cetis, Libela, Cinkarna, Klima, Prosveta.

Kavka Lidija je že več let najboljša vsestranska športnica Železarne Štore in nas bo na troboju zastopala v streljanju in odbojki. Na občinskem prvenstvu bo tekmovala tudi v namiznem tenisu

V konkurenci starejših članov sta imela vse ekipe EMO in Cetis. (Železarna ni nastopila v kolesarjenju). Pri članicah pa še noben kolektiv ni postavil vseh ekip (Železarna in Ingrad sta nastopili v 5 panogah od 6 možnih).

Skupaj je nastopilo 1431 tekmovalcev in sicer: 1291 moških in 140 žensk.

Končne uvrstitve naših ekip

Člani:

Smučanje 1. mesto, namiz. tenis 5. mesto, šah 9. mesto, keglja-

nje 3. mesto, nogomet 6. mesto, streljanje 3. mesto, kolesarjenje 10. mesto, rokomet 2. mesto.

Starejši člani:

Smučanje 1. mesto, namiz. tenis 4. mesto, mali nogomet 5. mesto, streljanje 2. mesto, odbojka 4. mesto.

Članice:

Smučanje 5. mesto, namiz. tenis 11. mesto, kegljanje 1. mesto, streljanje 1. mesto, odbojka 2. mesto.

SKUPNI PLASMA 10 NAJBOLJŠIH EKIP PO KATEGORIJAH

Člani:

1. mesto EMO 194 točk, 2. mesto Železarna 184 točk, 3. mesto Cetis 166 točk, 4. mesto Libela 163 točk, 5. mesto Cinkarna 163 točk, 6. mesto Klima 157 točk, 7. mesto Ingrad 157 točk, 8. mesto Kovinotehna 152 točk, 9. mesto Aero 147 točk, 10. mesto Prosveta 137 točk.

Starejši člani:

1. mesto EMO 87,5 točk, 2. mesto Železarna 71 točk, 3. mesto Cetis 70 točk, 4. mesto Klima 60 točk, 5. mesto Cinkarna 48 točk, 6. mesto Ingrad 44 točk, 7. mesto Prosveta 30,5 točk, 8. mesto Občina 27 točk, 9. mesto Izletnik 23 točk, 10. mesto ZNG 16 točk.

Članice:

1. mesto Ingrad 59 točk, 2. mesto Železarna 54 točk, 3. mesto Prosveta 44 točk, 4. mesto Kovinotehna 35,5 točk, 5. mesto »Savinja« 35 točk, 6. mesto Toper 33,5 točk, 7. mesto EMO 26 točk, 8. mesto CETIS 24,5 točk, 9. mesto Cinkarna 24,5 točk, 10. mesto Elektro 15 točk.

S končnimi uspehi smo lahko zadovoljni, pa tudi ne. Za vse, kar je bilo slabega v posameznih panogah, je razlog v nedisciplini posameznikov do kolektivnega sodelovanja. Pogostokrat smo nastopili nekompletni in to je največkrat neugodno vplivalo na razpoloženje vseh ostalih. Zato predlagamo za v bodoče, da naj sodelujejo najboljši in predvsem tisti, ki imajo na dostojni višini razvit čut odgovornosti do kolektivnega dela in pa tisti, ki si želijo športno rekreacijo.

V imenu odbora za rekreacijo čestitam vsem športnikom k doseženim rezultatom z željo, da v letošnjem letu dosežemo še lepše uspehe in boljše rezultate. Hvala vsem animatorjem in vodjem posameznih panog, za njihov trud, ki je lahko poplačan samo s končnim uspehom in zadovoljstvom vseh nastopajočih.

OBVESTILO

V FEBRUARJU, MARCU IN APRILU 1971 BO ORGANIZIRANO TEKMOVANJE ZA »SINDIKALNO REKREACIJSKO ZNACKO«

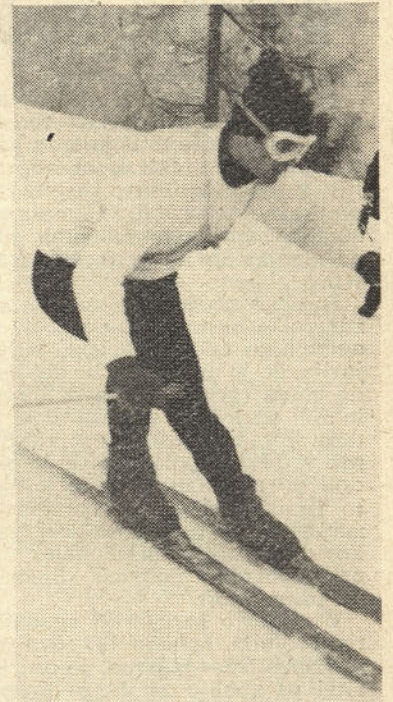
PRIJAVE SPREJEMAMO V SINDIKALNI PISARNI DO KONCA JANUARJA 1971. VSAK PRIJAVLJENEC PREJME PRAVILA IN NAVODILA TEKMOVANJA.

VSE, KI OSVOJIJO ZNACKO ČAKA PRESENECENJE!

Odbor za rekreacijo

Reprezentanca Železarne Štore s troboja na Jesenicah. V februarju bo prvenstvo Železarne Štore v veleslalomu. 15 najboljših iz tega prvenstva bo nastopilo na troboju slovenskih železarn

Vrečar Ivan, Mastnak Maks in Rozman Franc, so ne glede na izbirno tekmovanje, zanesljivi reprezentanti Železarne Štore za nastop v veleslalomu na športnem troboju slovenskih železarn

Bolezni in bolniški stalež

(Nadaljevanje z 9. strani)

Pacient, ki ne laže zdravniku, niti sebi, je nevrotičar. Ta reagira na najmanjše dražljaje, za katere normalen človek ni občutljiv. V razgovoru hitro reagira in pretirava s težavami, ki jih nima. Med pacienti v ambulantah jih ne manjka in jih je treba zdraviti.

Posebno neugodna situacija za zdravnika nastane, kadar pride v ambulanto takšen pacient, ki izjavlja, da je bil zadnje tri dni hudo bolan (gripa), sedaj je zdrav in želi opravičilo za odsotnost z dela. V takem primeru je zdravnik v težkem položaju, če je bil dotični res bolan ali pa si je vse to izmislil. V gotovih primerih zdravniku ne preostane drugega, kot da prizna bolniški stalež, če ne razpolaga z dobrimi kliničnimi pripomočki.

V najtežjo kategorijo spadajo tisti bolniki, ki smo jih zdravili za »izmišljeno« bolezen, po ozdravitvi pa zbolijo za drugo boleznijo. Če zdravnik ne odobri ponovnega staleža, postane pacient razdražljiv in celo nesramen. Večkrat zabrusi zdravniku v obraz, da naj ga ubije ali kaj sličnega.

Izredno pomembni so tisti »zabušanti«, ki v resnici niso — gre namreč za ljudi, ki bolehalo za tako imenovanim Münchausenovim sindromom. Bolniki te vrste se kar selijo iz ambulante v ambulanto, to je od zdravnika do zdravnika. Imajo veliko brazgotin od manjših operacij, predvsem na trebuhu. Najpogostejši simptomi Münchausenovega sindroma so laparatomofilijске migrene, simptomi pravih prebavnih motenj tako imenovani neurologična diabolica, ki obsega lažje epileptične napade in druge oblike, kot so izguba zavesti itd.

Izkušnje kažejo, da so ljudje ob stresih modernega časa večkrat prisiljeni k zdravniku, da bi si pridobili nekaj prostih dni. Človek more zboleti tudi takrat, če ne uspe izpolniti svojih življenjskih ciljev ali če je vedno zapostavljen. V kolikor gre za resnične duševne strese, bo zdravnik rad svetoval in omogočil bolniški stalež.

Pri proučevanju morbiditete je potrebno vedno upoštevati koliko

je delavec še zdrav in ne koliko je bolan. Z aspekta socialne medicine pa je obolenje treba prognozirati glede na posledice bolezni, pri čemer bo delovna sposobnost začasno ali trajno okrnjena.

a) Bolniki z organsko boleznijo imajo dobro prognozo in se predvideva izboljšanje, npr. angina, vnetja pljuč, kila itd.

b) Bolnik z organsko boleznijo, pri katerih se pričakujejo defekti tj. trajna delovna nesposobnost, npr. možganska kap, srčni infarkt, maligni tumorji.

c) Bolniki z verjetno občasni funkcionalnimi motnjami, tj. občasno delovno nesposobnostjo, npr. vegetativna distonija, vnetje želodčne sluznice, hipotomija, motnje v krvnem obtoku itd.

Posebno v današnjih časih je treba omeniti psihična doživetja, ki lahko povzročijo hude telesne motnje in bolezni. Gre namreč za psihogenezo somatskih bolezni.

Napačno bi bilo, če človeku ne pomagamo, ker se oziramo na želje delodajalca in socialnega zavarovanja. V nobenem primeru, tudi če je bolnik namišljen, ne smemo njegovega obnašanja in govorjenja omalovaževati. Tudi takemu je potrebna pomoč in preprečiti moramo, da iz psihičnih vzrokov ne pride do pravega obolenja. Zdravnik mora v takih primerih poleg zbranih simptomov, dobiti pregled nad delom v tovarni in življenju izven nje. Le tako bo lahko presodil situacijo med konflikti in porazi, kjer človek beži iz takega okolja v še varnejši svet.

Zdravje je stanje popolnega fizičnega, mentalnega in socialnega blagostanja. Kdor je fizično in mentalno zdrav, ima tudi smisel za življenje in dogajanje okoli njega. Za življenje pa je potrebno socialno blagostanje, tj. človek, ne sme biti socialno ogrožen. Socialno zdravje je stanje miru in sigurnosti. Vsak človek mora imeti pravico do dela in izobraževanja. Delo in napredovanje pomeni zaslužek, hrano, stanovanje in sigurnost oskrbe v primeru bolezni in starosti.

Če bo le eden od teh temeljnih kamnov v definiciji zdravja maj-

hen ali nedosegljiv, pride lahko do nasprotnega stanja, ki se imenuje bolezen.

Bolezen moremo definirati kot skupek vseh oblikovnih in funkcijskih sprememb v organizmu, ki povzročajo slabo počutje človeka. Človeka smatramo za bolnega, kadar ga nekaj boli, kadar se počutvi slabše kot običajno in kadar je manj sposoben za delo in družbeno aktivnost.

Pojem bolezni je praktično različen za posamezne profile zdravstvenih delavcev, kot so internist, patolog, higienik in psihiater. Tako npr. bo internist zavarovanca — bolnika gledal in smatral za zdravega, če so kompenzirane spremembe srca brez funkcionalnih motenj ali če gre za umirjena tuberkulozna žarišča s kalcinacijami, medtem bo patolog spoznal v teh spremembah — bolezen.

Psihoneurotik je za patologa zdrav, medtem ko ga psihiater prepozna za bolnega.

Higienik ne smatra, da je slabo hranjen človek, ki živi v slabih razmerah — zdrav, čeprav mora biti z vidika internista in patologa — zdrav.

Posebno težko je definirati psihično stanje, tj. obolenja, ker ni objektivnih meril za biološko normalnost človeškega obnašanja. Pojem psihične bolezni ni medicinska zadeva, ampak socialni pojem.

Pri nastanku katerekoli bolezni je vezan vzrok in reakcija organizma. Ločimo organska in funkcionalna obolenja. Organska obolenja so tista, če na nekem organu najdemo bolezenske spremembe, funkcijska obolenja pa povzročajo pri bolniku težave, za katere ne najdemo primarnih sprememb v organizmu.

Posebno važni, v današnjem tempu življenja, so psihogeni činitelji, ki povzročajo različne motnje v funkciji vegetativnih organov. Med psihogene faktorje štejemo »kolektivne« in »individualne faktorje«. So pa tudi faktorji, ki sami po sebi ne povzročajo bolezni, ampak le ustvarjajo ugodna tla za nastanek bolezni.

Ugodna tla za bolezen so tudi industrija in industrijsko naselje, v smislu slabih higienskih in ekoloških pogojev, slabe prehranjenosti, utrujenosti, prehitrega življenjskega tempa in psihične konfliktne situacije.

Za nastanek in potek obolenja ni važen samo vzrok, temveč tudi odgovor organizma za neko škodljivost. Pri reakciji organizma na neko škodljivost, je treba proučiti konstitucijo, rezistenco in imunost, obrambne reakcije organizma in dispozicijo. Danes so še malo proučene patološke reakcije na biotropne vremenske faze. Že dolgo časa je znana neka zveza med počutjem človeka in vremenom.

Vsak organizem je od rojstva pa do smrti v nenehni borbi z biosfero, tj. fizično-kemičnimi faktorji. Na osnovi vpliva biosfere na človeški organizem, bi ljudi razdelili v štiri grupe in sicer: vazotropi, bronhotropi, nevrotropi in mešanci.

Vazotropi: v to grupo spadajo ljudje s slabim srcem, slabo cirkulacijo in glavoboli.

Bronhotropi: v tej grupi so zastopani ljudje z motnjami respi-

ratornega sistema, predvsem astmatiki, bronhitičarji in srčni astmatičarji.

Nevrotropi: so ljudje z lokalnimi živčnimi motnjami.

Mešanci: to so razdražljivci in nagnjenci k poškodbam in samomorilci.

Delitev v biološke grupe, z ozirom na vremenske prilike, predstavljajo tudi pomembno dejavnost v smislu profilakse in terapije.

Če hočemo zdravega človeka, ga moramo zavarovati pred neugodnimi in boleznijo. Za vsako bolezen in nezgodo so potrebni povzročitelji, ki najdejo pri slabih socialno-ekonomskih okoliščinah ugodna tla za svoj razvoj.

Pri slabih socialno ekonomskih pogojih je nujno potegniti čim več strokovnjakov k teamskemu delu, da se socialne bolezni ne bi širile in slabo vplivale na človeško družbo, čeprav bi bili prizadeti le posamezniki. Ne zadostuje več le klinično individualna medicina, brez upoštevanja vplivov socialnega okolja na zdravje človeka in družbe. Socialna diagnoza in socialna terapija so garant za uspeh klinične individualne medicine v širšem pomenu besede.

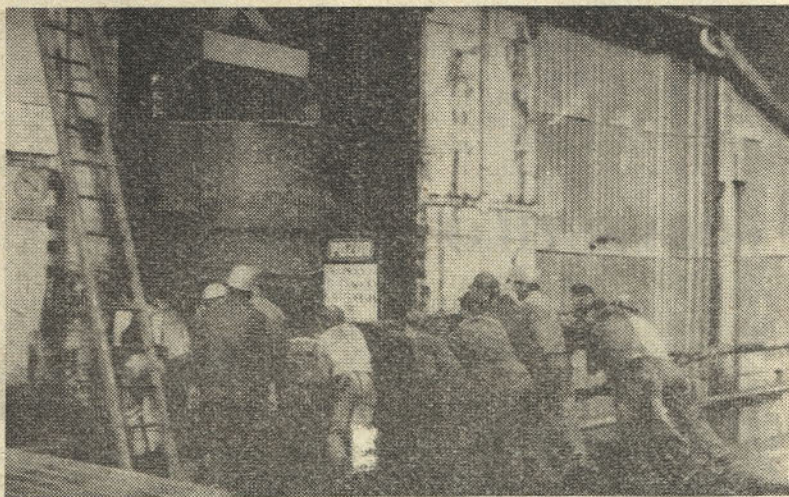
Zdravniški pregledi imajo namen, da odkrijejo spremembe na telesu in če so te že prisotne, morajo odkrivati njih vzroke. Vzrokov je mnogo in se prepletajo med seboj tako, da jih ni možno odkriti z eno samo metodo. Vse to pa potrjuje nujnost po teamskem delu mnogih specialnosti, dobro opremljenih laboratorijih s sodobnimi terapevtskimi sredstvi in posegi.

Zdravniki smatramo, da je za delavstvo največja sreča visok zdravstveni standard, čeprav se trenutno tega mnogi ne zavedajo. Kako doseči v današnji situaciji, ko se vsak od nas peha za boljši osebni standard — čeprav na račun zdravja — je težko odgovoriti.

Dokler se ne pokažejo lokalni in splošni simptomi — človek ne misli na bolezen. Večkrat nastopi preutrujenost organizma ali podhranjenost, kar predstavlja na stečaj odprta vrata za bolezen ali nezgodo.

Poškodba ali bolezen predstavlja »circulus vitiosus« kar pomeni zaprt krog — bolezen, povzroči revščino ali pa revščina povzroči bolezen. Oboje je za delovnega človeka negativen pojav z drastičnimi posledicami.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Če odpove mehanizacija gre tudi takole. Tekoče železo mora v jeklaro pa če tudi na nožni pogon

Veš najraje bi šla peš v službo. Ti »kavalirji« se vsedejo, nas pa sploh ne vidijo.

Bolezni in bolniški stalež

(Nadaljevanje z 10. strani)

Mnogo bolezenskega staleža gre na rovaš nezgod, to je pri delu v in izven tovarne. Nezgoda je neprijeten in nezaželen dogodek, ki človeku škoduje in ga duševno prizadene.

Pri analizah obratnih nezgod ugotovljamo naslednje vzroke:

A. Subjektivni:

1. Nedisciplinarnost, kršitev HTV predpisov (nevaren način dela pri posamezniku)

2. Neprevidnost, raztresenost, pozabljivost (malomarnost)

3. Objektivno ugotovljeni znaki utrujenosti ali boleznij

4. Fizična ali psihična nesposobnost za opravljanje dotičnega posla.

B. Objektivni:

1. Nepoučenost (tudi neustrezna kvalifikacija)

2. Poškodbe povzročila druga oseba

3. Neustrezna osebna zaščitna sredstva

4. Neustrezno zaščitene naprave ali delovišče

5. Utesnjeno ali skrajno nevarno delovišče, nezadostni delovni pogoji

6. Tehnične napake

7. Motnje v normalnem tehnološkem procesu (ozka grla itd.)

8. Slaba orodja, naprave, organizacija dela in nadziranje naprav

9. Neustrezni material

10. Elementarne nezgode

11. Neugotovljivost

Glede na prizadete dele telesa in število primerov pa moramo reči, da so v skladu z delovnimi pogoji v ZJ in trenutno situacijo glede kvalifikacije delavcev, delovne discipline, prilagajanje k delu in od uporabnosti osebnih zaščitnih sredstev.

Za zmanjšanje števila nezgod, splošnih in poklicnih boleznij je potrebna med drugim tudi sistematična proučitev posameznih obratov oziroma ogroženih delovnih mest. Na osnovi socialno zdravstvene statistične obdelave, moramo zaključiti, da pogoji niso najboljši.

»Rezultati raziskav, predvsem iz stališča ekologije kažejo, da so delavci pri svojem delu izpostavljeni različnim škodljivostim nankrat tako, da se njihov učinek lahko včasih sešteva, lahko pa tudi množi.«

Za večjo produktivnost bi mogli na osnovi selekcije izločiti tiste delavce, ki iz somatsko-mentalnih vidikov ne ustrezajo za delo v težki industriji. Poleg selekcije delavcev pa je nujno potrebno za zmanjšanje obolenj urediti delovne pogoje, tj. sanacija delovnih mest. Za sanacijo delovnega okolja obstoje naslednje možnosti:

1. hermitizacija strojnih naprav in postrojenj

2. eliminacija nevarnih substanc: trdnih, tekočin in plinastih

3. lokalna in splošna ventilacija

4. tehnična zaščita strojev in proizvodnih naprav

5. izolacija nevarnih procesov v prostore, v katerih dela najpogostejše število delavcev s posebnimi zaščitnimi sredstvi

6. uvedba in stroga kontrola uporabe osebnih zaščitnih sredstev na delovnih mestih, kjer še ni tehničnih izboljšav.

Precejšen del pri zniževanju bolniškega staleža odpade na socialno zdravstveno službo, ki obstaja zaradi humane in gospodarske potrebe. V smislu socialno zdravstvenega varstva delavcev izvaja naslednje osnovne in načelne naloge v smislu:

a) preprečevanje škodljivih vplivov delovnega okolja

b) skrb za zdravstveno varstvo delavca (zaščita delavca pred boleznijo, invalidnostjo in pred smrtjo)

c) izboljšati delovne in življenjske pogoje

Za izvedbo omenjenih nalog je potrebna takšna oblika socialno zdravstvene službe, ki zajema razmeroma široko področje preventivne in kurativne dejavnosti v podjetju samem, obenem pa skrbi za čim večjo zdravstveno prosvetljenost med delavstvom. Sodelovanje z zunanjimi socialno

zdravstvenimi službami sestavlja sklenjen krog — pri čemer prevzame odgovorno nalogo v smislu vzdrževalne skupine zdravja, objektivnega in subjektivnega fizičnega in psihičnega dobrega počutja.

Važnejše od številčnega prikaza o problemih invalidnosti v tovarni so vsekakor vzroki za nastanek invalidnosti I. in III. kategorije. S prvo kategorijo so upokojeanci pretežno zaradi obolenja srca in ožilja in zaradi boleznij respiratornega sistema. Gre namreč za tista obolenja, katerih vzrok so težki delovni in ekološki pogoji. Iste bolezni so na tretjem mestu pri invalidnih III. kategorije z zmanjšano delovno sposobnostjo. Velik del invalidnosti zavzema grupa boleznij mišic, kosti in sklepov, tj. lokomotorni sistem. Vzrok temu so težka fizična dela ob nefizioloških položajih. Naši delavci še vedno ročno dvigajo in prenašajo bremena od 50 do 100 kg. Obolenja lokomotorne sistema zavzemajo pri invalidnih III. kategorije II. mesto, pri invalidskih upokojeancih pa so na III. mestu.

To so žalostne in realne ugotovitve socialno zdravstvene službe, ki skuša s preventivnimi merami zmanjševati invalidnost. Delno se bomo izognili pojavom invalidnosti tudi z ureditvijo beneficirane zavarovalne dobe za delavce, zaposlene na težkih delovnih mestih.

Poseben problem glede bolniškega staleža so žene — delavke. Glejano s stališča zdravstva, oziroma varstva pri delu lahko na začetku trdimo, da težka industrija, v katero spada železarna, ni primerna za zaposlovanje žene.

Število zaposlenih žena v železarni se iz leta v leto večja v želji, da bi žene nadomestovale moško delovno silo, ki jo v železarni primanjkuje. Žena zamenjuje moške kot enakovredne partnerice, toda ne oziraje se na biološko-fizične možnosti ženskega organizma. Delo v naših železarskih obratih je marsikje pretežno in ni vedno v skladu s predpisi o varstvu dela.

V mnogih primerih je žena bolj fizično obremenjena kot moška delovna sila, saj dnevno dviga in prenaša 10, 20 in več ton različnega materiala, polizdelkov ali izdelkov. Težko delo in nefiziološki položaj telesa imata lahko usodne posledice za ženo. Dviganje, prenašanje in potiskanje težkih bremen predstavljajo za ženo porušitev zdravja (povečuje se intraabdominalni pritisk s pasivne hiperemije organov v mali medenici).

To ima lahko neugodne posledice:

- spremenjena lega notranjih spolnih organov,
- motnje v menstruaciji,
- splavi.

Zastoj v mali medenici pospešuje nastanek nadležnih varic in pogojuje vnetja, kar pomeni dolgotrajno zdravljenje in nezmožnost za delo.

Mlade delavke morajo biti še posebej zavarovane, da ne pride do deformacij medeničnih kosti! Nepravilna rast in deformiranost medeničnih kosti ima za posledico nepravilen razvoj roditelj, ki se

kažejo kot težave pri nosečnosti in porodu.

Dekleta in žene niso primerne za delo pri žerjavih in vilicarjih. Tresljaji in vibracija slabo vplivajo na rodila in zgodnjo nosečnost. Pogosti so splavi, motnje v menstrualnem ciklu.

Glede ekoloških faktorjev, ki v črni metalurgiji niso najboljše, velja za zmotno, da so žene bolj občutljive kot moški. Izjemo tvorijo le tiste žene, ki so noseče in v dobi mene, kjer se industrijski strupi težje izločijo iz telesa kot normalno.

Posebno nevhvaležno delo je v nočni izmeni, predvsem za tiste delavke, ki imajo doma majhne otroke. Delavke le redko pridejo na delo spočite in zbrane, zato bi bilo prav, da bi poročene žene oprostili težaškega nočnega dela.

Mnogo manj ženskih boleznij bi bilo, če bi bile naše delavke zdravstveno prosvetljene, tj. s področja splošne in spolne higiene ter ginekologije. Vsaj dvakrat letno bi morale na ginekološki pregled zaradi morebitnih prekancerov, tj. stanje pred nastankom raka.

Marsikatero ginekološko obolenje bi bilo preprečeno, če bi na predavanja vabili fante in može in bi jih v primernih besedah poučili, da so večkrat oni krivi za ženske bolezni. »Zaradi umazanih rok in spolovila«. Umazane roke pomenijo nevarnost za razna vnetja, umazano spolovilo pri občevanju pa potencialno nevarnost za nastanek rakastih obolenj.

(Konec prihodnjic)

Tiho in nenadoma nas je po dolgi in mučni bolezni za vedno zapustil naš sodelavec

JOŽE PEŠAK

skupinovodja ključavničarjev v livarni II

Rojen v Bukovžlaku leta 1917. V železarni se je zaposlil že leta 1940 kot livar kolupar. Bil je vsestranski strokovnjak, njegov prvotni poklic je bil soboslikar. Z marljivostjo in prizadevnostjo si je s šolanjem pridobil poklic strojnega ključavničarja in varilca.

Spadal je v tisto skupino ljudi o katerih ne slišimo dosti ker so tihi, skromni, mirni in delovni kot mravlje. Tak je bil tudi Jože, katerega celo življenje je bilo en sam delovni dan.

Za njim žalujejo žena, sin in hčerka ter njegovi sodelavci.

Tudi sedaj ni Dedek mrzab pozabil na najmlajše športnike. Kot vsako leto jih je obiskal in obdaril v telovadnici

KADROVSKE VESTI

V mesecu decembru so bile naslednje kadrovske spremembe v naši delovni skupnosti:

Iz JLA sta se vrnila:

VODOPIVEC FRANC, strojni ključavničar iz Ponikve, mehanična delavnica in KOROSEC BORIS, strojni ključavničar iz Štor, valjarna.

Novi člani delovne skupnosti:

V valjarni so se zaposlili: RITOVSEK STANISLAV, LUKAČEK MARKO — oba delavca in FIRER FRANC, strojni ključavničar. V šamotarni: ŽAVSKI MARTIN, LEBER FRANC — oba delavca. V obdelovalnici valjev: TROBIŠ IGNAC, rezkalec, VODEB BOGDAN, PK strugar. Na ekspeditu: VRABIČ JERNEJ in MARZEK LEOPOLD, oba delavca. V livarni sive litine: ZUPANC MARJAN, ANTOLIC ADOLF in SKOBERNE MARJAN — vsi delavci. V energetskega obratu: MOTOH ANTON, obratni električar, PISKULE JOŽE, strojni ključavničar, DRAME MARJAN, orodni ključavničar in KRESNIK BORIS, diplomirani elektro inženir. V elektroobratu: STUPAR DRAGAN — elektromehaničar in OBREZ JANKO, delavec. Na prometu: ŠKRABL FRANC, GRACNER ANTON, DROFENIK JANEZ, GABERŠEK STANISLAV — vsi delavci. V livarni valjev se je zaposlil GUČEK JOŽEF, delavec, v mehanični delavnici MOHORKO FELIKS — kovač, v komunalnem oddelku: OCVIRK JOZICA in ROMIH MARIJA — obe delavki. V stanovanjski enoti BOVHA MARJAN — delavec, kot praktikant za strugarja pa MASTNAK IVAN. V tehnični sektor — obdelovalnic valjev je bila sprejeta SLATAU ZDENKA.

Na odsluženje kadrovskega roka v JLA so odšli:

AHMETOVIČ ETHEM — strugar iz obdelovalnice valjev, MATZELE ALOJZ — rezkalec iz mehanične delavnice, TROBIŠ IGNAC, rezkalec iz obdelovalnice valjev in STOJAN STANISLAV, delavec iz šamotarne.

Na 6-mesečno poklicno rehabilitacijo je odšel ŽAVSKI JOŽEF, delavec iz valjarne.

Samovoljno so prekinili delovno razmerje:

VODEB EDVARD — delavec iz ekspedita, BRACUN ZLATKO, strojni ključavničar iz livarne valjev, PĻAVNIK IVAN — delavec iz livarne valjev, MILICEVIČ IVAN — delavec iz livarne valjev, RAHMANOVIČ BAJRO, strojni ključavničar iz mehanične delavnice, LONČARIČ MILAN — delavec iz elektroplavža, DRAC IVAN — delavec iz livarne valjev, DOLENC FRANC, strojni ključavničar iz mehanične delavnice, ZHUVANI ISA, delavec iz valjarne, VOJINOVIČ STANKO — delavec iz valjarne, GRACNER ANTON — delavec iz prometa in KODELA STANKO — delavec iz livarne valjev.

Po lastni želji pa sta odšla:

JUNTEZ MEDARD — livar iz livarne valjev in TOMAŽIN ANICA — uslužbenka iz skladišča.

Naraščaj v družini so dobili:

HRASTNIK JOŽE iz livarne sive litine, SLAPNIK SREČKO iz valjarne, ŽOHAR JOŽICA in ŽOHAR VLADO iz mehanične delavnice, VODUSEK MIHAEL iz jeklarne, OGRIZEK ALOJZ iz jeklarne, FIJAVZ ALOJZ iz livarne sive litine.

Cestitamolo!

Na novo življenjsko pot so stopili:

PLEVNIK IVAN — livarski pripravnik, ČAVŽ FRIDO iz livarne sive litine, ŠARLAH JOŽE iz OTK, VNUCEK VINKO in KNAPFELC MIRKO — oba iz livarne sive litine.

Na novi življenjski poti jim želimo obilo družinske sreče!

NAŠI UPOKOJENCI

GRDINA STEFAN, rojen 24. 3. 1920 v Movrašu pri Koprju, sedaj stanuje v Zg. Selcah pri Ponikvi. Leta 1944 je vstopil v NOV, kjer je bil do osvoboditve, potem pa še naprej v JLA do leta 1947. Potem se je zaposlil za nekaj me-

secev pri Gozdnem gospodarstvu na Bledu in nato pri Gradbenem podjetju Primorje.

Dne 10. 7. 1948 se je zaposlil v Železarni Štore — v obratu jeklarni, kjer je delal vsa leta kot topilec oz. prebodar. Opravil je izpit za KV topilca SM peči, katerega je organizirala organizacija ZB. Zaradi slabega zdravstvenega stanja je bil dne 4. 12. 1970 invalidsko upokojen.

STOKALO MATE, rojen 29. 1. 1928 na Rabu — Banjol, kjer še sedaj stanuje. Prvič se je zaposlil

leta 1951 in nato delal pri raznih delodajalcih kot sezonski delavec. Dne 1. 5. 1958 pa se je zaposlil v Železarni Štore, kot čuvaj našega počitniškega doma na Rabu. Zaradi slabega zdravja ga je Invalidska komisija pri KZSZ Celje dne 8. 12. 1970 invalidsko upokojila.

VREČAR MIHAEL, rojen 20. 9. 1910 v Prožinski vasi, sedaj stanuje v Kompolah nad Storami. Njegova prva zaposlitev je bila pri privatniku, to je od leta 1939 do 1940. Nato se je zaposlil pri Eksploataciji peska in laporja v Štorah, s priključitvijo tega obrata k naši delovni organizaciji je prišel v naše podjetje, kjer je delal najprej na ekspeditu, od 28.

4. 1958 dalje pa vse do 31. 12. 1970, ko je bil redno upokojen, pa na elektroplavžu.

DELOVNO DOLŽNOST SO PREKRŠILI

V mesecu decembru 1970 so se komisije za varstvo delovnih dolžnosti pri svetu metalurške enote, kovinske enote in enote skupnih služb sestale trikrat in obravnavale 45 primerov kršitev delovne dolžnosti.

V 2 primerih je bil postopek ustavljen, v 4 primerih so bili kršitelji oproščeni krivde in odgovornosti, ker ni bilo osnove za izrek ukrepa, v 17. primerih je bil izrečen najmilejši ukrep opomin, v 12 primerih je bil izrečen javni opomin in v 10 primerih zadnji javni opomin.

Hujše so prekršili delovno dolžnost in bili kaznovani:

— Z zadnjim javnim opominom:

1. Cene Vlado, strugar praktikant — 2. in 3. 11. 1970 ponovno neopravičeno izostal — zadnji javni opomin.

2. Ferlič Edi, valjarna — 31. 10. 1970 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

3. Stojnšek Franc, jeklarna —

14., 15., 16., 17., 18. in 30. 9. 1970 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

4. Skratek Mirko, valjarna — 10. 10. in 21. 11. 1970 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

5. Vodeb Anton, valjarna — 12. 9. 1970 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

6. Zdolšek Jakob, aglomeracija — 15. 11. 1970 prišel vinjen na delo in bil nato odstranjen z dela — zadnji javni opomin.

7. Bukšek Feliks, livarna valjev — 2. 11. in 3. 11. 1970 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

8. Murn Jurij, livarna valjev — 20. 11. 1970 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

9. Nahtigal Karl, livarna valjev — 22., 23., 24., 25., 26. in 27. 10. 1970 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

10. Vrečko Stanko, livarna valjev — 23. in 24. 11. 1970 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

— Z javnim opominom:

1. Čokl Alojz, valjarna — 19. 9. 1970 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

2. Gračner Ivan, jeklarna — 17. 9. 1970 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

3. Mlinarič Mihael, jeklarna — v noči od 15. na 16. 8. 1970 med drugimi delavci tudi on oviral in onemogočal pravilno obratovanje v enoti — javni opomin.

4. Romih Franc, jeklarna — 22. 11. 1970 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

5. Salobir Hinko, valjarna — 20. 10. 1970 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

6. Završek Jakob, valjarna — 21. 10. in 22. 10. 1970 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

7. Žavski Franc, jeklarna — 28. 8. in 12. 9. 1970 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

8. Frelih Ivan, livarna specialne litine — 2. 11. in 23. 11. 1970 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

9. Kodela Stanko, livarna valjev — 20. 11. in 21. 11. 1970 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

10. Avžner Viktor, promet — 19. 11. 1970 v popoldanski izmeni povzročil nalet dizel lokomotive na stoječ železniški vagon — javni opomin.

11. Ocvirk Franc, promet — 5. 9. in 6. 9. 1970 malomarno opravljal svoje delo — javni opomin.

12. Močnik Rudolf, mehanična delavnica — 5. 10. 1970 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

Iz pisarne pravne službe

Tovariš zdravnik, ne veste kako so bile stopnice ledene.

ŠTORSKI ŽELEZAR. Glasilo delovnega kolektiva Železarne Štore — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Ocvirk — Urednik Rudolf Uršič — Uredniški odbor: dipl. ing. Janez Barborič, Friderik Jernejšek, Anton Mackošek, Rajko Markovič, Stane Ocvirk, Stane Sotler, Rudolf Uršič, dipl. ing. Niko Zakonjšek in Ivan Zmahar — Tisk CETIS grafično podjetje Celje — 1970